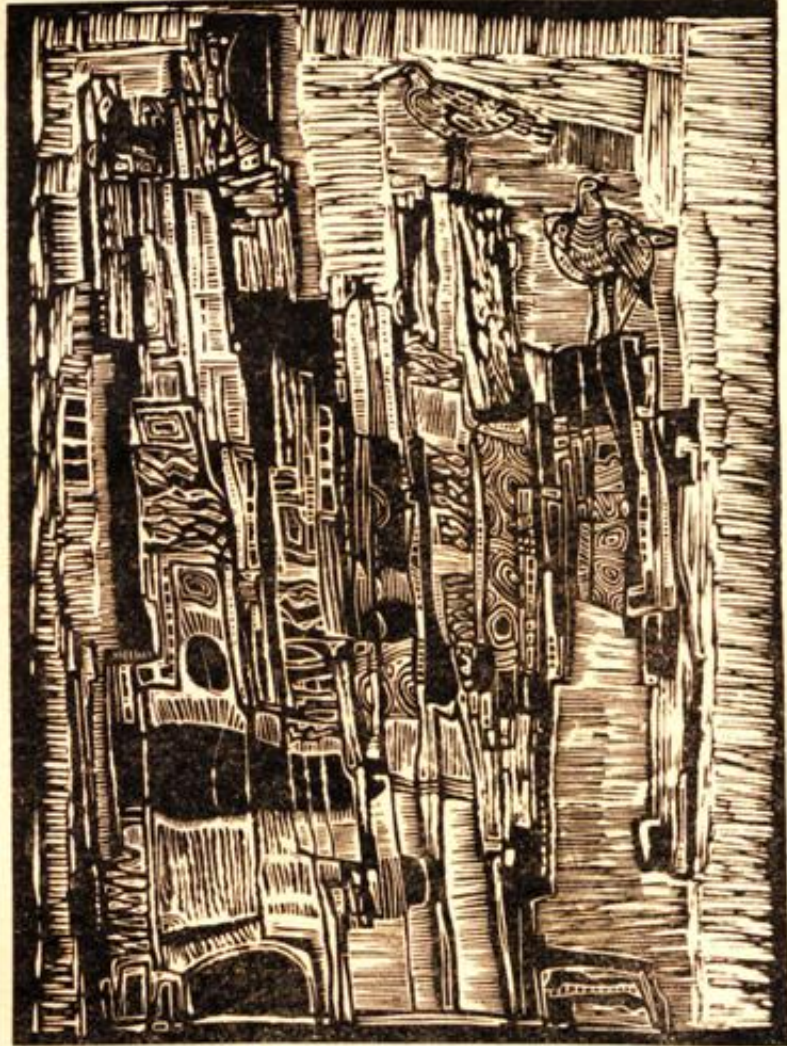

güney

AYLIK SANAT DERGİSİ

HALİM UGURLU
Vidal de Nicolns —
ENGİN AŞKIN
FETHİ NACI
CAHİT İRGAT
H. ZEKÂİ YİĞİTLER
METİN ELOĞLU
BEHİÇ DUYGULU
J. M. Guyau —
İKRAM SARAÇ
TALÂT HALMAN
ÜMIT YAŞAR
Bertolt Brecht —
CAN YÜCEL
HALİL AYTEKİN
MEHMET SALİHOĞLU
CELAL ÇUMRALI
NUR TÜRETKEN
AYLA (Seli) HÜNGEN
KEMAL ÖZBAYRI
RUŞEN HAKKI
AYSIN UĞUR KEZER
RAUF AYBEY
MERAL ONAY
ETEM OLGUNİL
SEMİRAY A. EKBERZADE
ATILÂ ÖZER
ALİ RIZA
İSA KAYACAN
AVNİ ARKOÇ
N. DEMİREL
KENAN ERCAN
VEDAT GÜLER
MAHIR ERSİN GERMEÇ
TAYYİBE KARAGÖZ
SUZAN GÖKÇEK
FERİHA AKTAN
YALVAÇ URAL
SADIK ÖZDİL
MEHMET YARDIMCI
ZEKİ YUSUF BORAZAN
M. AGÂH ÖNEN

Gravür

Ercüment Kalmık

güney güney güney güney güney güney

SAYI : 47

AĞUSTOS 1971

250 Krş.

Olan * biten * yorum

Gönlün Sekiz Yüzü

Yeni kurulan KÜLTÜR BAKANLIĞI'na Talât S. HALMAN atandı. Amerika'da Columbia ve Princeton Üniversitelerinde "Ortadoğu Yazını" öğretim üyeliği yapıyordu daha önce. Ozan, yazar ve çevirmen arkadaşımıza yeni görevinde başarılar diler, kutlarız.

Bu yıl amma da hızlandı ECEL; sanki pek bolmuş gibi, ille de gözde değerlerimizin üstüne çullananaktan... Hafta geçmiyor ki, üstüne titrenesi bir değerli kişiyi, bir sanatçımızı yitirmiyelim; 6 temmuz'da da Fahir ONGER yok oldu. 1940-50 döneminin bu en atılğan, titiz, gerçekten ekinli, dediği dedik eleştirirni, denemecisi son yıllarda sayrılık yorgunuydu, salt yayın alanında sürdürüyordu olumlu çabasını. Tekbaşınaydı bu uğraşında, 5-6 betik ötesinde paydos'lamak zorunda kalmıştı. İçimiz yanaraktan onu da uğurladık Zincirkuyu barınağına; sevenlerine nice nice sağlıklar olsun...

Can YÜCEL, hemen hiç inmiyor Kanlıca'daki yeni konağından. Huyu bu; boş da durmadığından iki çeviri üstüne çalışıyor, önümüzdeki çağın yayımlanacak. Adlarını "rek-lâm" olmasının diye şimdiden söylemiyoruz.

TANSEL ailesi, Amerika'dan dönen kızlarını da alarak, Bodrum'a gittiler bir aylığına; Oğuz Tansel bu dinlenme süresi içinde yine yorulmadan edemeyecek: Halk Öyküleri'ni dinleştiriyor ve masal betiklerinin sayısını 4'e çıkarmak için vargücüyle didiniyor.

Muzaffer BUYRUKÇU'nun 3 yapıtı birden yayımlanacak, sanıyoruz ki E Yayınları'nca: Bir roman, bir de son öyküler toplamı ve Günlük.

Metin ELOĞLU, yaz boyunca yaptığı 30 tabloyu 1 eylülde, Taksim Galerisinde sergileyecek..

İtir Gürdemirel'in yoğun bir çalışma alanı var: Şiir uğraşının yanısıra, "manken" lik ve "ev ekonomisi" üstüne de çaba harcıyor epeyce...

Cahit İRGAT'ın yayımlanması 20 şiiri - kendi desenleriyle - kasmı ortalarında yayımlarımız arasında çıkacak. Adı: YAŞADIM.

*Bir kendine varıştır bu nice kargaşadan arta kalan
Hep benim deneylerimle var benim dünyamda sallanan*

*Bir eldir tutar elimden sınırı gönlün sekiz yüzü
Kimin altın taslarıdır bu böyle hep dolup dolup boşalan*

*Yereder bütün akıllarda benim şirim yasak bir duygu yaygınlığıyla
Nasıl şeydir bu ey gökyüzü ey beni en çok anlayan*

*Sızmışsam olmadık yerlere duymuşsam toprağın uğultusunu
Beni bir anlayan çıkar elbet ruhuyla sarıp sarmalayan*

*Eyya dile gelir ben bakarken zaman ve yer efsaneleşir
Bir tıslımlı güneş değil midir sözlerim senin evrenine çavan*

*Sonra her şey dursa herkesler bana varsa horasan duvar diplerime
Boşanır ansızın perçinlerinden aklın sınırında çivili tufan*

*Kim nasıl söylerse söylesin bu çok renkli bir bahçenin uğraşdır
Çapalarım gümüş saplı kazmanla arıtırım yabani otlardan*

*Gülü eksilmez bahçenin hiç oysa yedi yüz mevsim var bir yılmada
Aydır hep yıkanan göllerimde güneştir pencerede asılı duran*

Halim Uğurlu

GECE TRENI

O en uzaklarda, ötelerde şimdi
Duyulur bir koca değişimde, anlamını unuttuğum
Ulaşan bir ölgün sestir, demirli pencerede
Her geçtikçe gecede, dağılayan yüreğimi
Nedir o görünmez söyleyin
Nedir usulca giriveren geceye
O artık unuttuğum gürültülü solunumda.

Belki yine en son vagondadır,
Gizlemiş kendini yine yalnızlığa
Özlem mi desem adına, yoksa ad koymasam mı
Düşler büyütürüm trenlerle yolculuğa
Şimdi sesi kulağımda belli-bellsiz
Ama kesilmez umudum, o geçtikçe gecede,
Gündoğumlarına işyan istasyonlara doğru

VIDAL DE NICOLAS

Türkçesi : Engin Aşkın

Vidal De Nicolas, 1922 de doğmuş ünlü bir İspanyol şairidir.

güney AYLIK SANAT DERGİSİ

Sahibi ve sorumlu yönetmeni : Atif Özbilin

Bu sayıyı hazırlayan : Metin Eloğlu

Genel Temsilci : Mürüvvet Yurdakul

Yazışma ve posta havallesi : Atif Özbilin, P. K. 1353 İstanbul.

Ebussuut Cad. Erdoğan Sok. 8/6 Sirkeci, Tel. 26 26 85. Akbank

Besiktas Şb. Hesap No. 22787. Basıldığı yer : Halk Matbaası,

Tel. 22 19 98. Abone : yıllık 30, altı aylık 15 TL.

Ulus'un ve Cumhuriyet'in sanat fayfalarından caymalarından öte, salt Yeni Gazete'ninki kaldı. Dileriz, Doğan Hızlan'ın direnmesiyle bu güzelim gidişat temelli yokolmasa, gelişse daha da...

Ozan dostumuz Dr. Celâl ARABACIOĞLU yıllardır bir böbrek taşı yüzünden sayrıydı. Geçenlerde, Hayat Hastanesi'nde geçirdiği bir ameliyatla kurtuldu bu derdinden. Kendisine Güney'den çok çok geçmiş olsun'lar..

KENT OYUNCULARI, çağrılı olarak, yakında Rusya'ya gidiyor; Necati Cumalı'nın "Pembe Kadın" ını oynayacaklar değişik kentlerde.

MİLLİYET gazetesince her yıl düzenlenen KARACAN ARMAĞANI'ni bu yıl "Türk Anadolu'da Mengücek Okulları ve Eserleri" konusundaki incelemesiyle Necdet Sakaoğlu kazandı, Armağanın "ikinci" si ise Mehmet Şeker; "Anadolu'nun Fütuhatında İslamlaştırma ve Türkleştirme" adlı yapıtıyla..

Dergimiz yazarlarından Gaye PETEK ile Jak ŞALOM, Paris'de evlenip İstanbul'a yerleştiler. Gerçek mutluluklar dileriz ikisine de..

ŞAHİNKAYA DİL, "Çağdaş Türk Kadın Şairleri Antolojisi" ne girmek isteyen bayan ozanlarımızdan: 6 x 9 çapında 3 fotoğraf, kısa biyografi, 10 adet şiir ve 3'er adet yayınlanmış eserlerini (varsa), sanat tutumlarını yansıtan birer daktilo sayfası yazı ile birlikte P. K. 46 Anafartalar / Ankara adresine bekliyor.

* Ozan Yüksel Yazıcı'nın ön-ayak oluşuyla bir dernek kurulmuş: Türkiye Şairler ve Şiirsevenler Derneği. Genel Merkezi: Mesrutiyet Cad. 42/2, Galatasaray / İst.

* EFLATUN Dergisi yazarlarından Güler Arısoy ile derginin sorumlu yönetmeni Engin Kavukçuoğlu 5 temmuz günü evlendiler. Genç evlilere Güney adına mutluluklar dileriz.

* Ressam Ali Demir, Aya-sofya'da ki açikhava resim sergisinden sonra, bu kez, 25 temmuz'da Dolmabahçe'de eserlerini sergileyecek.

yanyana

Fethi Naci

fluzura ermek istiyorum.

Desen : Cahit Irgat

Yana

Geceler kumrularla dolu
Herşey gınahta,
Aydını işçisi dolu
Umut dolu bir ah'ta.

Dolmuş taşmış kurumuş sarnıç
Göremez Allah da,
Rihtımlar hınca hınc
Boşa işliyor vinç.

Küf yeniği çöken yana,
Kör gözle de görülür bu,
İlk yaratıktan bu yana
İnsanın insanı vurduğu.

Cahit IRGAT

Irgat

Cahit Irgat'a

Tünesin avuçlarıma ırgat kuşları
Mavi taylarında gökyüzlerinin
İsmmaz eli kişinin
Dost bir yüz sürünmeyince.

Kesin bu yalan şarkıları, istemem
Kim anlar çaresizliğini yüreğimin
Kim anlar yetim duyurluklarımı
Anlar olanca gelsin.

Anlarım ki yoksun köse bucağ
Ellerim nasıl olsun daha rahat
Yumuvermiş şair gözlerini bir kişi
Yüreği yaşam boyu ırgat.

Elleri hep öyle sıcak-tedirgin
En sıcak türkülerini ver gözlerinden
Sevmeyi kahrolmayı bir yana at,
Dişi-esrik İstanbul gecelerinden.

Sen Cahit Irgat sen sen sen.

H. Zekâi YIGİTLER

zin gerçekten insancıl'laşması ve tüm insanların özgür olabilmesi için savaşmalıyız. Birimizin özgürlüğü, tüm halkın özgürlüğüne bağlıdır. Şu gerçek günden güne daha bir ışılıyor: 20. Yüzyılın ikinci yarısında ancak çıkarı halkın özleyişleriyle birlikte gidenler için gerçek özgürlükler olabilecektir.

Çağımızın koşulları içinde özgürlüğü bu biçimde anlayınca, özgürlük sorununu "politika"dan ayırmamak gerektiği daha kolay açıklanır. Çünkü halk yığınlarının işsiz, aç ve barıksız olduğu yerlerde, kişilerin özgürlüğünden söz etmek gülünçleşir.

Eğer özgürlüğümüzü savunmak istiyorsak, herşeyden önce, bizl sömürenlere karşı direne-

bilmek için örgütlenmemiz gerekir. Günümüzde örgüt, tarihsel gelişmenin en köklü koşuludur. Bunun için tüm ilerici güçlerin dayanışmasını sağlam "esas"lara bağlamak ve birleşmek de tek koşul.

Bu durumda; "Hak bellediğin bir yola yalnız gideceksin" sözü, gayri çoktan aşılması sözüdür. Hak bellenen bir yola niçin yalnız gitmek? Aynı yolu hak belliyen sayısız insan varken... Bu insanlar, kimi ülkelerde bilinçlice, kimi ülkelerdeyse karanlıkta el yordamıyla birbirlerini arayıp bulurlarken...

Tevfik Fikret yaşasaydı, eminim, dizesini değiştirdi: "Hak bellediğin bir yola birlik gideceksin!"

KUNT

Kekre bir düşse eğer özgürlüğün bamteli
Kaskatı gerçeğe dönüşen düş de yok demek

Uçarı suyun tüm kanadı düşünselse hiç
Kör uykulardan uyanıverir kesilmiş tırnak

Ama Keloğlan düşlerine dalmışsa orman
Ağacın çenesinde elbet bir köse bıyık

Metineloğlu

SAVAŞ

Oh, geçeli on yıl oldu. Tüm sevdiklerimizin; Fransa'nın ve tüzenin, çevremizde batıyor gibi görüldüğü, o karanlık kış günlerini, o bitmek bilmeyen uzun ve acı günleri ansıyor musun?

Haberler, yüreklerimizin üzerine balta darbeleri gibi hiç durmadan iniyordu.

Bir meydan savaşı daha...

Bir yenilgi daha... Alnaçlarımız, şarapnalın kapladığı bu kara göğün altında gittikçe soluyordu.

Ben aşağı yukarı bir çocuk sayılırdım; askerlerimizin uzun diziler halinde gittiklerini ve orada, o karanlık çevrede eriyip bittiklerini görüyordum; yüreğimi silâhsız ellerimle sikarak, rüzgârda çatışmaların boğuk gürültülerini dinliyordum.

O zaman, bir düşünce, bir yakarış gibi durmadan yüreğime iniyordu.

Bu savaş, bütün savaşların sonuncusu olsun.

Fransa, ey son şehit... Senin erkekçe çektiğin acı, dehşetinin etkisiyle insanoğullarını korkutsun.

On yıl... Bilmiyorum, bu çağda, bir çocuğun bu yakarışına gülmek mi, yoksa ağlamak mı gerekir?..

Geleceğin bir gün bu yakarışını ivedileştireceğini umut edebilir miyim?..

Savaş sonrası küskünlük, uzun zaman yüreklerimizde yer eder.

Adaletsizlik, adaletsizliği çağırır. Acı, ıstırap ve doğurganlık...

Kötülük kötülüğü doğurur.

Bu uğursuz zamana hangi çağ son verecek? Son utkuyu elde etmekten vazgeçerek, bilmiyorum, hangi ulus, tarihin çevrenini genişletecek. Ey savaşa son verecek büyük ulus:

Seni şimdiden yüreğim kutladı, senin için çalışıyorum ve senin sorununu ele alıyorum.

Ey geleceğin üzerine temel attığı, tüze ve özgürlüğü kendisine belgi eden ulus: Seni seviyorum, çünkü sen yüreğinde hümanismayı taşıyorsun.

J. M. GUYAU'dan
Çeviren: İKRAM SARAÇ

ARKADAŞ

öykü

★

Behiç DUYGULU

Sirkeci'den Topanöye çıktım. Taksiler vızardıyor, tramvaylar dolanıyor yöremde, ada kaldırımlardan birine sığındım bir cigara yaktım.

Bulutlu bir yaz günü. Akşam üzeri. Güneş ne zamandır yok ortalıkta. Karaltılar düşmüş, yarım saata varmaz gece ışıklarını yakar. Köprü kalabalık, kararsızım.

Adadan inip köprüyü geçtim. Bir arkadaş geldi hatırıma ona telefon diye düşünüyorum. Zorladım belligimi, bir kez daha gittim geldim Köprüde adresini hatırlayamadım. Bildiğim, sevdiğim bir İstiklâl caddesi vardı oraya yürüdüm.

Sabahleyin gene aynı adresi düşünerek Köprüyü geçiyordum. Danışmaya gelip bir şeyler sordum. Kalkıyor dediler koştum Heybeli vapuruna atladım. İstanbul'da işim çabuk bitmişti. Onu bulmak sanat üzerine biraz çene çalmak dayanılmaz bir istek oluvermişti birden içimde. Gölcük'e gidecektim bir bu ad vardı kafamda. Böyle olunca, tel-telefon hatırlamayınca oraya gitmek gerekiyordu.

İzmit'e gidecek otobüse binerken bir bocalama geçirdim gidip gitmemek üzerine. Yol uzamıştı. Gölcük'e aktarmalı gitmem gerekti ve yalnız İzmit 3 . 4 saatli. Oldu olacak deyip bileti aldım. Onunla buluşunca şimdi sarılacaktık birbirimize. Ne şaşıracaktı. Sert sakallı dolgun yanaklarından öpecektim. "Nasil oldu yahu, nereden esti böyle?" deyip sürüklüyecekti beni. Belki gemisine çıkıp seşlonglara uzanacaktık. Belki bir kahvenin loş köşesine sığınacaktık. Bir parkta, bir cadede gezinecektik belki.

Yağmur vurmaya başladı iri iri, hızlandı, arttı. Ne zaman İstanbul'a gelsem yağmur yağar. Yaz nedir bilmez mi bulutlar burda. Hep, bir kahveye girip dininceye dek çıkmıyacağım derim. Dinmez ki. Kış yağmuru gibi uzar gider. İşim vardır. Sağa sola koşar ıslanırım. Elbiselerime bakar kızırım, şimdi nereye gidebilirsin bunlarla derim.

Yağmur çamurlaştı. Şose sarı çamur olmuş akıyor. İzmit'in açık hava garajına su birikintileri içine indim. Islanıyorum, koşuyorum, düşmemek için dikkatliyim. Saçlarım kafama iyice yapıştı ağızma sular giriyor. Böylece külüstür bir otobüse dar attım kendimi. Bozuk yollarda çalışan suspansiyonsuz kazık gibi minderli o takalar-

dan birine. Bir de delimsi göçmen düştü yanıma. Durmaz bir şeyler söylüyor, soruyor bir kelime bile anlaşılıyor. Hay aklım kopsun nereden çıktım bu yolculuğa. Topu topu iki saat konuşacağım onunla. Sonra gene bu yollardan gerisin geriye İstanbul'a dön, ertesi sabah da ayrıl. Sanki durmazcasına otobüse binmek için çıkmışım yola.

Yollar öylesine bozuk, ciğerlerini sökercesine öyle bir sarıyor adamı kendimi at arabasında sanıyorum. Yağmur hâlâ yağıyor. Gölcük'e geldiğimde dışarı fırlayıp bana bunca çileli yolculuk ettireni aramaya başladım. İmgelemimde güzel sahneler vardı: "Ooo nereden çıktın azizim!" li bir sarılma bekliyor, bunca eziyeti unutmuşcasına keyifle gülüyordum. Belki birden önüme çıkardı. Belki bir kahvede bağıra bağıra konuşuyor olurdu, belki bir köşeye sıkışmış olurdu. Bu umutlarla gezine gezine bir kitapçı önünde buldum kendimi. Tozlu, solmuş kitaplar. Bir de ilân: "Çırak Aranyor." Bu tozları silmek için olsa gerek dedim. Biraz daha yürüyüp Lumbur Ağzı'na geldim. "Haa Mordoğan gemisi mi? dedi biri telefonu acele acele manyeto etti. "Seferdeymiş" dedi sonra. Yağmurdan sonraki güneş altında umutsuzca yürüdüm. Kırk yılda bir geliriz tutar sefere çıkar. Şimdi gene o otobüs bozması, gene yollar gene yollar...

İzmit garajında bir küçük kahve. Hınca hınc dolu. Güçlkle bir yer buldum. Pikap sonuna dek açılmış adamın kulak zarları patlayacak. Meyhane gibi. Duman ile anlaşılmaz sesler dolu.

Yanımda dört kişi bir masa kaplamış. "arkadaş mı," diyor sarışını, "yok öyle şey. Para arkadaş, para! Arkadaş da, ana baba da, her şey para! Ben dınlemem! Benim lokantanın önünde durduruyor mu otobüsünü on dakika, ben buna derim arkadaş! Yoksa korna çalmış ötelere, basıp geçmiş buna karnım tok!"

Sen benim bu gün çektiğilerimi çek de arkadaş o zaman gör diye düşündüm.

Kalktım biraz önce biletini aldığım Avrupa kasalı otobüse yürüdüm. Rahat koltuklar, güleç yüzlü giyinik kişiler. Güneş bulutlar arasından çıktıkça camlara vuruyor. Radyoda ıslıklı dağ havaları. Koltuğa yaslandım İstanbul'u düşünmeye başladım.

Bu yılki Mayıs sayımızın "Her Sayı Bir Soru" sayfasında aşajdaki sorumuzu kimi sanatçı ve düşünürlerimize yöneltmiş ve yanlılarını yayımlamıştık. Şimdi Kültür Bakanı'mız olan Sayın Talât S. HALMAN'ın aynı sorun koşutunda bir yazısı çıkmıştı Milliyet gazetesinin 24 nisan günlü sayısında. Bu ilginç yazıyı aktarmayı - hele şimdileri - ilginç ve yararlı bulduk. Sorumuz şuydu:

— A) Yeni hükümetimizin tasınılamasında (program) bir de KÜLTÜR BAKANLIĞI kurulması sorunu var. Sizce bu tasarı gerçekleşirse, ana-amaçları neler olmalı; öncelikle hangi ekin-sel sorunlarımızın çözümünü ele almalıdır?

B) Bu durumda, sanatsal gidışatımız, ortamımız yine Milli Eğitim Bakanlığı'nın yönteminde, denetiminde bir ilgi kolu olarak kalacağına benziyor. Oysa, yeni kurulacak bakanlığın çalışması ve yetki kapsamına bu çok önemli varlığını da katarak, şimdikiinden epey ayrımlı hangi somut yararlar sağlanabilir?

Ümit yaşar'ın son rubaileri

— I —

Dünyâ mı yalan, söyle bu canlar mı yalan?
Sessizce gidenler mi kalanlar mı yalan?
Ben öyle şaşrdım ki, şu son günlerde;
Gerçek mi yalan, yoksa yalanlar mı yalan?

— II —

Karşıdaki yüz sanma ki hep ben olurum;
Engeç bu kalıptan çıkarım, sen olurum!
Lutfeyle gönül tahtıma sultan ol sen,
Tâ mahşere dek ben senin ülken olurum.

— III —

Olgunları var, çiğleri var, ermiş var,
Peygamber olup halka gönül vermiş var,
Hak, her kulumun alınma bir şey yazmış;
Bir say bakalım, alını açık kaç kişi var?

H O L L W O O D

Ekmeğ parasını kazanmak için körkaranlıkta
Yalan-yanlışlığın pazarına seğırtiyorum

Kof umutlar dolusu bir tezgâhta
Sözde algülüm - vergülüm

C A M E K A N

Duvarı bir capon işi suratçık asılı
Kötünün beteri bir surat işte
Ama yaldızlı

İçim burkularaktan bakıyorum
Hele şahdamarımı gördükçe
Kötülüğün işgüzarlığını daha da anhyorum

BERTOLT BRECHT

Türkçeleştirenler : C. YÜCEL/M. ELOĞLU

DOĞRUSU
TALÂT HALMAN

KÜLTÜR BAKANLIĞI

N İHAAT Erim hükümetinin programında "Kültür Bakanlığı" kurulmasının düşünüldüğü yazılı. Sağlam bir kadro ve verimli ülkelerle kurulup çalışkan bir Bakanlık olursa Türk kültürüne yurt içinde ve yurt dışında büyük hizmetler yapılabilir. Ama, sönük kalacaksa, kişisel rekabet ve çekismelerle vakit harcayacaksa, tek bir ideoloji veya menfaat zümresinin çiftliği durumuna girecekse hiç kurulması daha iyli.

Atatürk çağından ve İnönü'nün Cumhurbaşkanlığı sırasında Hasan Âli Yücel'in Milli Eğitim Bakanlığından bu yana, yani en az 25 yıldır, devletin kültür alanındaki çalışmaları, yarım - yamalak, bölük - pörçük, kör - topal... Arasına iyi işler yapıldığı oluyor, ama tek tük... 1961 Anayasası, Devlet Plânlama Teşkilâtının "İktisadi, sosyal ve kültürel kalkınma" görevini belirtiyordu ama, DPT nedense "kültürel kalkınma" yı öksüz bıraktı. Belki iktisadi ve sosyal kalkınma, kültür kalkınmasını nasıl olsa sağlayacaktır diye düşünüldü, ama kültürü kevvetlenen bir toplumun iktisadi ve sosyal hamleleri daha çabuk ve sağlam yapacağı görüşüne rağbet edilmedi. İkinci Beş Yıllık Plân, kültür hizmetleri konusunda yararlı düşünce ve tasarılar sunuyordu ama, pek azı gerçekleştirildi. Bunun bir sebebi, düşen hükümetin "kültürel kalkınma" ya ilgisizliğiydi. Bir başka sebep, devletin kültür faaliyetlerinin çeşitli Bakanlar ve kuruluşlar tarafından dağılık yapılmasıydı.

Türk medeniyetinin ve sanatının değerlerini yurt içinde ve yurt dışında tanıtmak, yabancı ideolojiler ve doktrinlerle bölünmekte olan ulusumuza yeniden öz kültürümüzün temelleri üstünde birlik yaratmanın bilincini vermek, şehirlerin nisbeten kolay yararlanabildiği kültürel faaliyetleri yurdun en uzak yerlerine bile götürmek, yetişkinlerin eğitimini yaygınlaştırmak ve memleket çapında bir "okuryazarlık kampanyası" na girişmek, Türk sanatında "rönesans" ölçüsünde atımlar yapılmasına yardımcı olmak gibi büyük görevleri yerine getirmek, iyi plânlanıp başarı yürütülen bir kültür Seferberliđi ile mümkün olur. Bu bakımdan, Erim hükümetinin kurmağı düşündüğü "Kültür Bakanlığı" sevindirici bir gelişme sayılmalıdır.

Yeni Bakanlık, yıllarca tasarlanıp yapılmamış, dostlar alışı verişte görsün anlayışıyla geçiştirilmiş, başlanıp bırakılmış, hiç akla gelmemiş birçok görevler beklemektedir:

Okuma - yazma, sağlık, tarım, din, zenaat ve sanat öğretimi yapmak üzere memleket çapında eğitim televizyonu... Arkeolojik kazıların millileştirilmesi... Eski Türkçe eserlerin yeni yazıya geçirilmesi, hânlarının öz Türkçeleştirilmesi... Büyük bir "Türk Medeniyeti Tarihi" yazdırılması... Dışardaki Türklerle yeni kültür bağları kurulması... Türk dilinin en büyük sözlüğü... Eski ve yeni eserlerimizin belibash yabancı dillere çevrilmesi ve Türkiye ile ilgili yabancı eserlerin Türkçelerinin hazırlanması için bir "Çeviri Kurumu"... Tarihimiz ve sanatımızla ilgili belge - filmler yapımı ve büyük bir Film Arşivi kurulması... Yurt dışına ve yurt içine piyes, sergi, müzisyen, orkestra, bale, konferansçı gönderme faaliyetinin genişletilmesi... En geniş kapsamlı Türk Ansiklopedisinin en kısa zamanda hazırlanması... Halkevlerine benzer kültür kuruluşları yaratılması... Türk Sanatlarını Yaşatma Merkezi kurularak halkıcılık, hattatlık, çinçilik, Karagöz, Orta oyunu, tezhip, minyatür vs. gibi eksilmeğe yüz tutan sanatları geliştirmek... Halk müziği ve halk dansları için büyük bir band ve film arşivi kurulması... Müzeleri ve kütüphaneleri daha hareketli bilim ve sanat merkezleri hâline sokmak... Yabancı ülkelerde Türk kültürünün tanıtılması için, film, kitap, plâk, radyo ve televizyon yayını vs. ile ilgili enerjik bir faaliyete girişilmesi... Önemli hâtıraları olan kimselerle yapılan mülakatların bandlarından bir "Canlı Tarih" arşivi yaratılması... Türkçe öğrenmek isteyen yabancılar için Dil Programı kurulması... 1973'te, Mevlânâ'nın ölümünün 700'üncü yıl dönümü dolayısıyla büyük bir uluslararası anma programı düzenlenmesi...

Bunlara daha yüzlerce eklenebilir... Memleketimizin değer ve imkânları bol, kültürel kalkınma ihtiyaçları sayısızdır. Kültür Bakanlığı kurulur da ülkücü ve çalışkan Türk kadroyla yaygın bir kültür faaliyetleri programını uygularsa Türkiyemiz göz kamastırıcı entellektüel ve maddi yararlar sağlar.

Milliyet

Sivas

Halil AYTEKİN

Açıldı kapılar... Gönülümüzün gidecek ne Şah'ı var, ne Sultan'ı! Biz sadece fakir Anadolu köylerini gezip dolaşıyoruz.. Bu arada yolumuzun uğradığı kent ve kasabaları da görmeden geçip gitmek olmaz.

Saat gecenin 1'i, küfül küfül bir rüzgâr başladı Orta Anadolu yaylâsının en yüksek şehri olan Sivas'tan.. Yorucu bir yolculuğun sonunda indiginiz bir kenti, bir kasabayı sevmek, ona gönül bağlamak mı istiyorsunuz? Size tavsiyem, o kent ve kasabaya akşam elektrik ışıkları altında girin; günün ilk ışıklarıyla beraber pılyı pırtıyı toplayıp o şehirden uzaklaşın.. Bütün Anadolu kent ve kasabaları için böyle ukalâca bir öğüt. lemeceye kalkmak doğru olur mu bilmem ama, Sivas gibi paytonu bol, tozu toprağı, at fıskısı bol, henüz gelişme halinde olan bir kentimizde, insan birkaç gününü geçirince, ister istemez böyle yargılara varmaktan kendini alamıyor.

Bunaltıcı bir bozkır yolculuğundan sonra tren sizi, çatal çemeli şadırvanından buz gibi sular dökülen büyükçe bir istasyona bırakıp kaçıyor. Gecenin ortasındasınız. Bir paytona atlıyorsunuz. Her halinde görmüşlük, oturmuşluk akan palabıyıklı paytoncu, "kentimize hoşgeldiniz" der gibi size dostça bir bakış attıktan sonra pazarlık lâfını ağza aldırmadan atlara birer kırbaç sallıyor; âhenkli sesler çıkararak bir çift atın nal şıkırtıları arasında bakımlı, güzelce bir caddeden geçerek şehrin ortasındaki genişçe bir meydanlığa giriyorsunuz.

Dört katlı bir binanın önünde zank deyip duruyor paytonunuz...

— Borcumuz?

— Sadece yüzelli kuruş, beyim.. diyor.

Valizinizi otel kapıcısına teslim ettikten sonra, erkekçe bir selâm çakıp yanınızdan uzaklaşıyor.

Başka kentlerimizde çok kez insanı karakollara kadar sürükleyen pazarlık usulünün Sivas'lı paytoncular arasında hiç de geçer akçe olmadığını hemencecik anlıyorsunuz...

GÖRÜNDÜ SIVAS'IN BAĞLARI

Sonu da olan bu incecik esp-rilli, alaylı sözü kim demiş,

hangi çağda, hangi maksatla demişse demiş; ben, Sivas denince, yıllardır aklıma hep bu söz gelir. Günlerdir Sivas'tayım. Durmadan çarşısını, pazarını, tarihi yerlerini dolaşıyorum. Konuştuğum, halleştığım insanlar arasında her kattan, her kafadan Sivas'lılar var...

DEMEKLER ŞEHİRİ

Dününü bilmiyorum, bugün Sivas'ı belki bağ-bahçe değil ama, bu "demek" lerin bugüne dek hiçbir kentimizde ve kasabamızda Sivas ilinde olduğu kadar bol sıralandığı bir başka Anadolu şehri daha hatırlamıyorum. Ve gene bu "demek" lerin Sivas ilinde olduğu kadar el ve makam değiştirdiğini de bir başka ülkede göremezsiniz...

Şimdi bu "demek" lerden aklımıza geliverenlerin birkaçını sıralayalım: Önce size Sivas'ın o meşhur BIYIK'larından söz avacağım! Bir yabancı Sivas iline ilk adımını attı mıydı, bir büyük bolluğuyla karşılaşır. Büyük çeşitlerinden artık say sayabildiğin kadarını.. Palabıyık, posbıyık, pırasa bıyık, koç bıyık, kaytan bıyık, burma bıyık, badem bıyık, sünnetli bıyık... Şehirde bu büyük bolluğuna şöyle bir bakarsanız, dünyada bir büyük yarışması açılrsa, Sivas mutlaka en başta gelir dersiniz!

Sivas ilinin içine doğru şöyle biraz daha açılırsanız, bu "demek" lere yenileri de ulanarak sizi biryerlere götürür. Gittiğiniz bu yerlerde gözünüzü açıp da şöyle çevrenize bir baktığınız zaman hemencecik renk ve desen bolluğunun salkımlaşmış saçaklandığını görürsünüz. Tıpkı Sivas'ın dallı-güllü çorapları, kilimleri gibi...

İlk peşin, Sivas'ın "payton demek, bıyık demek" olduğunu söyledim. Bu ikizler Sivas'ta her zaman yanyana yürürler. Birini deyince, mutlaka öbürü gelir aklınıza.. Bunların yoldaşlığını yapan bir üçüncüsü daha vardır ki, o da "Sivas Çubuğu" dur. Artık tabloyu tamamlayalım: Her köşe başında bir payton, her paytoncunun palabıyıkları arasına sıkıştırılmış ibrişimle işli uzunca bir çubuk. Sonra, göğüsten aşağı cepken yeleği üstüne sarkıtılmış köstekler...

Ötelerde, sırtına heybesini

Güzelliğin bir anlaşma oldu aramızda
Bir dil oldu, yalnız benim duyup anladığım
Ey sözcükleri bitirdiğim aşkı uğrunda
Benim güzel, benim tatlı, benim can karım...

Biliyor musun böyle güzel değildi dünya
Nem var, nem yok sen gelince sürgün edip açtı
Hem arkadaş, hem sevgili, hem ışıkım bana
Karanlıklar sen doğunca gözlerimden kaçtı!

Ne iyiliğini gördüm sanki sensiz kalmamın
"Belki daha çok seversin beni!" deyip giden
Gönlü neden bu acı boşluğa yuvarladın?
Özlemdeyken senin yanında bile, neden?

Kısa da olsa ayrılık bize göre değil
Bize göre değil, dağlar, denizler ötesi
Işığundan ayrı kalan şu pembe karanfil
Güneşlerle sulansa da öksüz kalır sakı.

Güzelliğin bir anlaşma oldu aramızda
Ateşten öpücüklerle imzaladık onu
Sen bu tanrısal sözleşmeyi birgün yırtsan da
Belleğimde kalan, getirir ömrün sonunu!

Mehmet SALİHOĞLU

atmış, elinde helkesi, hopleya hopleya yürüyen kilot pantolonlu bir köy delikanlısı görürsünüz... Delikanlı, sıkırtılmış daracık urubası içinde yürümüyor, sanki Abdurrahman Halayı sekiyor. Sırtındaki nakışlı heybesinden tut da, ayağındaki güllü çorabına, dudakları arasından mırıldandığı türküsüne dek, buram buram Sivas kokar, memleket kokar delikanlının her halinden. O zaman Sivas'ın "demek" lerinden birkaçı daha dökülür dudaklarınız arasında... Sivas'ın paytonu, Sivas'ın bıyığı, Sivas'ın çubuğu gerisinde başkaları, başkaları da yer alır. Hadi, hep birlikte onlardan birkaçını daha sayalım: Sivas demek gül demek, nakış demek.. Sivas demek halay demek, türkü demek, bıçak demek.. Sivas demek halı demek, kilim demek, cecim demek.. Sivas demek, altının, gümüşün en güzel işlendiği bir helde demek...

Hemen hemen hiçbir kentimize nasip olmayan bu top top güzelliklerin, özenişlerin meydana getirdiği "demek" leri Sivas bağrında sıralayadursun, öteyanda, pazarında konuştuğum bir Hafik köylüsü, arka arkaya gelen üç uzun kılık yılının köydeki yıkımını sayıp dökecek, tıpkı Sivas'ın keskin ayağı gibi yüzümde şaklatıyor.. Şayet kendisini dinlemeye tahammülünüz varsa, o zaman Sivas'lı hemşerimiz, ucuz ucuz elden çıkardığı mal ve melâdan; köyden göçüp giden komşulardan, henüz kapanmamış binbir çeşit yaradan uzun uzun dert yanar. Bütün umudunu, demidini bir tek gökteki

yüce Tanrı'yla, onun yeryüzündeki insanlığına getireceği BU YILCIK'lara bağlayan şaşırmasın adamın karşısında durur; şöyle bir hıpır hıpır dökülen üstüne, başına bakarsınız.. Feleğin erkenden dörtkat ettiği çelimsiz gövdesine bakarsanız... Titrek dudakları arasından dökülen ağulu sözlerine bakarsınız.. O zaman Sivas'ın bütün renkleri, nakışları, halayları, türkülleri bir anda gözünüzden de, gönlünüzden de siliniverir. Ve bütün bu renkler, cümbüşler yerini bir tek "demek" e bırakarak, anlamını değiştirir...

"Evet" dersiniz, "bugün Sivas demek, kahr demek. Sivas demek, çile demek. Bir tek kelime ile Sivas kendi insanının deyimleriyle "bu yalcık" lar, "bekleyişler" demek.. dersiniz. İşte o zaman, neden dolayı bu diyârda yetişen aşıkların, ozanları yıllar yılı aşk ve ayrılık üzerine, ekmeğe ve geçim üzerine durmadan destanlar yazıp, deyişler söylediğine şaşmazsınız. Ve işte o zaman, Sivas karşımızda, vezirine, paşasına "Yeter gayrık!" deyip, bu uğurda kellesini veren Pir Sultan olur; "Umarı yıkılsın şu kanlı Sivas, Açılın kapılar Şah'a gidelim" diye haykırımlarda bulunur. Ya da memleketin gerçek dertlerini dile getiren "Padişah sikkesi selâm vermiyor. Kefensiz kalacak ölmüşüz bizim..." diyen bir Serdarî olur. Veysel olur; "Dağlar çiçek açar, Veysel dert açar" diye içini döker. Öbür yanda, açık üzerine, yokluk üzerine deyişler sıralayan bir Ali İzzet olur, bir Talibi olur...

YENİ ŞİİRİMİZİN İNSANLARI

Celâl Çumralı

1

Korku Zambakları'nda niçin korkular içinde bunılıyor ezilenler? Ezilenler dedik. *Afuharrem Vakarı*'nın şiir-insanları ezilenler hep. Kötülükler ortasında yapayalnız insanlar. Ne var ki, korkuları ve yalnızlıkları soyut değil, somut alanda oluşan eylemler.

Ozan bu insanları dıştan görüp anlamak yolunda değil, Onlarla haşır-neşir, alinyazılarında ortak. Soruyor.. soruyor.. ve yanıtlamaya çalışıyor. Tepeden tırnağa sorumluluk duygusu içinde.

Korkunun karanlığı, korkunçluğu, derinliği hangi kaynaktan besleniyor? Neden, niçin korkuyor? Kötülükler var, neden? Suçlu kim? Kim?

Şiirlerindeki insanlar yanıtıyor bu soruları... ve böylece yaşamlarını sürdürüyorlar :

Korku Zambakları'ndan :

Otede vurdursun Sezar'ı Brütüs
Beride arkadaşını Süleyman
Korku zambakları büyüyor gözlerimizde
(günden - güne)
Günden - güne daha kötü oluyoruz

Beş zeytin çekirdek'nden :

Beş zeytin çekirdeği duruyordu önünde
Boynu bükük kişilerce korkak
Usulca uzandı yanyana koydu adam
Beş çekirdekle açlığını yazdı
Doydu adam

Umutsuzlar Baladı'ndan :

Hele bu avuçlarımız yok mu bu avuçlarımız
Hep kötü tohumlar saçtılar toprağa
Kapkara bulutlar sardı yöremizi bu yüzden

Zor yaşamak Gülleri'nden :

Porsuk kıyılarında gündüzleri
Yanık benizli kadınlar kızlar
Durmadan pancar çapalları
Avuçları en kuru dilimi uğruna patlar
ekmeğin

Çapallarla tarlalar tükenir allı - pullu
Dağlır saçları dağlır türküler
ağuzları - yüzleri toz-toprak içinde
Bir durur bir "of" çekerler
çatlar dudakları rüzgârdan

Baloncu'dan :

İki yırtık pabuca dar kaldırımlarda başboşluk
ve nasırlı ayakları yorgun mu yorgun biri
Kursağında öldürmekle bir lokma sevinci
böylece gözlerinde dumanlı bir susuşta baloncu
bırakıp bütün balonları özgürlüklere
her akşam yeniden öldüğü yere giderdi

Bozkır İnsanları'ndan :

Bir samyeli bir uzunca günün ardı ve siz
ovalar kaçmıç uykularında sus-pus
bulutların geçişi hızlı mıdır hep buralarda
buralarda geceler erken mi bastırır
hep böyle midir karanlıkta ellerimiz

h

Ruşen Hakkı'nın *Hüznün dalgın kuşla-*
rı'ndan üç şiiri orasından burasından böl-
meden alıyorum. Çok güzel dizeleri olmak-
la birlikte o bir bütün ozandır. Şiirde
öz/biçim kaynaşmasını başarabilen mut-
lu ozanlardan biri. Yapıtının temel ilkesi
önce şiir olması bakımından mutlu, yoksa
insanları *mutsuzluğun* içindedir. *Ah*'lar,
Vah'lar çekmeden, acıları erkekçe yaşıya-
rak, erkekçe *direnişin* içindedir insanları,
onurlu ve umutlu.

D Ö V M E

Bittiğiniz yerdeyim
Kocaman
Sorgudan geçmiş ve yenilenmiş
Yüzümdür üstünüze kapanan

Umut ve güven
Penceremdir ilkyazlara açılan
Perçinleyen yazdıklarımı
Tâ Pir Sultan Abdal'dan

Çalar çırpırlar belki daha bir zaman
Büyür ellerinde ilmik
Ve işler gecenin bir yerinde
Umudumuza bağlanan mekik

Ne kadar yaşlınsak kalır kollarda dövme
İlkyaz sıcakları ve o güzelim şiirler

A S A L A K

Git gitleri dölland mi içimin
Acemi bir tutsağım pirangaya vurulu
Başımı kaldırdım mı bir delice yıldız,
Bir enayi geyik
Bulunur mu
Aradığı bin yıllık su.

Özlem

İncecik bir göz sızar, sustalı gözbebeklerinden;
Rihtimin loşluğunda yavru martılar ağlar..
Şu göçmen yüreceğim elbet bir kuytuya sığar;
Belki bir kuşun, belki bir bahçin titreşiminden!

Ortalık sensiz ışıdığında bil ki ben hep geceyim;
Özlemlerin tutuşturucu kıvılcımındayım ancak..
Nisanları, mayısları hiç göresi gözüm yok;
Gözlerim kış-kıyâmete yâdigâr, bu yaza kör geleceğim!

Ve candamarıma batılı bir kalles bıçak;
Yitişlerin bozkırını ezberliyeceğim...

Nur TÜRETKEN

2

Saplandı mı tortusuna us kaçıdı düşünce
Boyna korkulu cam kırıkları düşümde
Sonra kan. İfani o bildiğimiz sıcak çaylar gibi,
Horozların tavşanların o gürültüsüz kesimi.

3

Ne kadar uzansak o kadar uzak,
Tavuklar sömürülmüş Afrika.....
Bir Usta Dülger İnceleğinde

Göç

O onulmaz salgın
Her gün yüzlercesini
Koparır atar kentlere
Bırakarak o uzak köyleri
Kadınlarla geçkin erkeklerle

Bir umuttur salgın

Ya da büyümesidir avuntunun
Çorak topraklarda
Çorak topraklarda ve birer göz odalarda
Koyun koyunadır insanla hayvan
Ve tavan
Yıldızları sağılmış bir gökyüzüdür

Biri giderse

Ötekiler de
Çapalarını ve bellerini kuşanarak
Takınarak gurbetçi yüzlerini
Geçerler kıyasından salgının

Bir geyiğin kopuşudur

Ayaklarındaki çeviklik
Ellerini kullanırlarken yüreklerini de
Bir usta dülger inceliğinde

Gök hiç yanılmadıkları zaman

Denizi düşürüp uykularından
Geçiyorlar ötesine salgının
Ayakkabı boyatıp arada bir
Üsküdar'da
İşkembe çorbası içiyorlar
Ve de sarısı adamaklı sarı
Limonatalara dayayıp bıyıklarını
Bir türküyü geçiyorlar
Bir ağzıdan

Bir türküyü Aşık Veysel ağzıyla

Bir türküyü Karacaoğlan

Aşma üstüne düşündükçe hep anarım
Ruşen Hakkı'yı. İlk yapıtlarından tutan da
dos'taki G Ü N E Y'deki son şiirlerine de-
ğin yaratıklarını incellerseniz, her yeni
şiirinin bir ötekinden üstün olduğunu gö-
rürsünüz. *Görmek* deyimini bilerek kullandım;
en somut ölçüde B Ü T Ü N'ün açıklığı/seçikliği ile elde tutulurcasına, şiirde
akşam diye tanımlanan önemli sorunu kav-
rayabilirsiniz.

(Sürecek)

Başbaşa

AYLÂ (Seli) HÜNGEN ile..

Doğumu 18 Kasım 1935'de, Mısır'ın İskenderiye kentinde, Babası ekonomi doktoru Kemal Hüngen, o kez Türkiye İş Bankası'nın oradaki "müdür"ü. Daha 5 yaşındayken bişeyler çizdikten sonra oyalanıyor; bugünlere erişimin ilk eşiği işte.. İlkokuldayken de başarıyla sürdürüyor bu eğilimini. Öte yıllar, gerek Ömer Hatiboğlu'nun, gerekse Abidin Elderoğlu'nun öğretmenliği çok şeyler katıyor bu tutkusuna. Ne ki, Ankara'da AKADEMİ yok; ister istemez - yan özeninden ötürü - İngiliz Edebiyatı bölümüne giriyor 1957'de ve de yanısıra Arkeoloji, Klâsik Edebiyat.. Resimle ilgisi sürüyor yine; 1955'de gittiği Roma'da Borghese galerisinde, Vatikan müzesinde "klâsik" ressamlardan kopyalar yaparak, Bu arada Paris'in, Brüksel'in, Venedik'in sanat çevrelerine uğramadan da edemiyor. Casa Frollo'da, ünlüce ressam Manina'nın eşliğindeki çalışmaları, ressamlığına ilk "ciddî" adım sayılabilir. Sürüyor bu serüven.. Gerek ülkemizde, gerekse dış ülkelerde ilgi topluyor çalışmaları. Şimdileri karaciğerinden sayrı; Çekoslovakya'daki uzman hekim Furida'nın bakımından, epey iyileşerek Almanya'ya geçti; güz sonları yine buralarda olacak; umarız, dipdiri yaptılarla..

★

— Sizde bu uğraşa eğilimin kökenlerini anımsatabiliyor musunuz?

— Nedenleri epey.. İçime kapanıklığım öncelikle geliyor. Ve ardından, Arif Dino'nun, Abidin Dino'nun amcam oluşlarından etkilenmem.. Dolaylı olarak BATT'nın sanat yüklü kentlerindeki gezilerim, konukluğum..

— Evliliklerinizin bu çabalarınızda olumlu ya da olumsuz etkisi oldu mu?

— Hayır. İki kez evlendim. Eşlerim özel tutkularına pek karışmazlardı. Ama bu bağımlılıklar bana Anadolu'yu gezmek, tanımak olanağını verdi diyebilirim. Resimlerime yansıyan "memleket kokusu" nu başka türlü edinemezdim belki de.

— Tüm sanat kollarında -çağdaşça- sizi ilgilendirenler?

— Marguerite Duras, bilinçli atılımıyla;

Michel Butor ve eskilerin eskimezi Elaine. A. R. Grillet de tabii. Resim alanındaysa, sanatçı kimliğime katkısı olan Manina önde geliyor! Ghin var bir de.. Chagall. Bizdense: Turan Erol, Orhan Peker, Nuri İyem, Cihat Burak, Metin Eloğlu ve Yüksel Arslan'ın "seks" siz resimleri..

— Sizce, "somut" sanatın tanımı, özellikleri?

— "Objektif" ilgi yeğliyen bir sanatçının, "kişilik" i ötesinde, bambaşka kaygularla kimi kişilere meram anlatabilmek çabasıdır, diyebilirim.

— Peki ya "soyut"?

— O da, kişisel yetenek özgürlüğünün ve dış algılardan edinilen bilgi, duygu, yaratış özeninin toplamıdır.

— Hadi, arada soruverelim: Sanatsal yaşa-

manızdan unutamadığınız bir anı?

— İlk sergimde bir tabloma 200 lira fiyat biçip alışları..

— Geçiminizi salt resim'le sağlıklıbiliyor musunuz? Yoksa, yan gelirlerin varlığı dolayısıyla mı rahatça yaşamınız?

— Yan gelirlerle.. daha doğrusu, annemin varlığıyla ilgili..

— Yeni tasarımlarınız?

— Son çalışmalarımın ürünü tablolarımı çoğaltıp, bir "İste Anadolu" sergisini düşünüyorum. TÜRK'ü betimlemek kaygısı da denebilir buna. Ama, ille de somut, yerli yerinde tutamaklardan yararlanarak..

— Özel yaşantılarınızdaki noksanlıklar nelerdir sizce?

— İçedönük'lüğümden ötürü en sevdiğimle bile yanyanılıklar beni tedirgin ediyor. Hem yalnızlıkta mutsuzum, hem de kurukala-balıkta.. Eh, siz söyleyin, ikisinin arasını nasıl, nerelerde bulmalı?

— Aşk olduğunuz dönemlerde daha mı verimlisiniz? Yoksa tersi mi?

— Yüzdeyüz verimsiz.

— Niye?

— İki işi bir arada beceremediğimden.. Daha doğrusu aşkla ilgili mutluluk duygum, sanatsal başarılarımdakilerin yanında cılızlaşıyor belki..

DİL SORUNU

Kemal ÖZBAYRI

"Teknik'in ustaları ile yazarlar, sözcük yaratmada yetkili kişilerdir" der René Georjin. Gine de sayısız örneklerle Jean Cocteau'yu, Colette'i, Giono'yu, André Gide'i, Jean-Paul Sartre'i, Giraudoux'yu ömürsüz sözcükler yaratmakla suçlar.

Öte yandan yetkili saydığı kişilerin yanında politikacıların, yöneticilerin, basınçı, ticaret ağalarının ne denli anlamsız sözcükler türettiklerini ağır bir dille yerer. Sözcük yapımında yetkisizliklerinin yanında dili soysuzlaştırmada kusurlarını da anlatmağa çalışır.

Gustave Lanson'un şu lafı, varsa eğer, kişinin usuna yöneltilmiş bir balyoz değil de nedir? "Sözcük yaratma, çoğu zaman yaratıcının yüz karasını, bilgisizliğini ortaya koyar."

Yabancı dillerin sözcüklerinden aktarılmış destek laflarsa, aktarıcının soylu görünme, karşısındakini ayna yapma illetlerini yansıtır. ANGLOMANI diyorlar Fransızlar buna. Sözcüğün bal gibi Fransızcası dururken İngilizcesini bulup kullanmak marazı.. Bandit yerine gangster, réunion varken meeting, pare d'autos ya da parageo dururken parking. İngilizce sözcüğünü, hiç yeri yokken, al, Fransızca sat. "Mani" türlerini çeşitli dillerden yerli yersiz dilimize aktarılmış sözcüklere uygularsak yandık doğrusu.

Sözcük yaratılır. Ama kusmak gibi değil, René Giraud dostum anlatmıştı, RAKISAMAK demiş birgün. Ataç karşı çık-

mış. "Susamak, kanıksamak olur da, neden rakısamak olmaz" diyordu Giraud. Akdeniz kıyılarında, günlerden birgün, bilinçsiz "Rakısamadım yahu, iki tek atalım" demişim. "Oldu işte Kemal, diline yakıştı" demişti. Ünlü Türkçe'ci René Giraud'ya dilimizin en güçlü ustalarından Ataç'ı "rakısamak" sözcüğü tartışmalı yapmış. Yerinde bir tutum bu.

Güç şey, dil ustası olmak.

LOGOTEHİNİ diyor EDEBİYAT sözcüğü için Yunanlı. SÖZÜSTALİĞİ, Söz tekniği. Teknik, kusurluyu hoşgörü ile karşılar mı hiç? Yakar adamı, Sözcükler bilimi de öyle. Yakmaz ama berterine uğratır.

Kâğıt olur yazdıklarımız.

Örnek olsun diye daha dün elimde aldığım 8 Temmuz 1971 günlü Cumhuriyet Gazetes'i'nin altıncı sayfasında NİTELİK, YAPIT, ÖĞÜNÇ, AMAÇ, DENGESİZLİK, SORUMLULUK, ANLAMSIZ, YATIRIM, ULUSAL, ÇABA, BİLİNÇSİZ, ÖZELLİK sözcükleri var. Aynı günlü gazetenin üçüncü sayfasında VAADETMEK, REFAH, SÜPER DEVLET, GAYRİ SAFLI, İKNA ETMEK, TAYIN, İPTAL, HALEN, İNTİBA, MERHUM, MÜTEAKIP, İADE MAHIYETİNDE sözcükleri yer alıyor.

Yapılana bakıp da "A iki gözüm kardaşım, bu ne perhiz, bu ne lahana tursusu" denmezse ne denir bilemem doğrusu.

GERÇEK

★

Aysın Uğur Kezer

Bebeğin ağıtıyla uyandı genç kadın. İki odalı toprak damın üstüne yeni bir gün doğuyordu. Tam beş yıl beklemişti onu, toprak damın altında, ezilerek, büzülerek, ama umutla. Ve bir gün, onun varlığını duymuştu. İlk muştuyu kocasına fısıldarken gözleri ışı ışıdı. "Kısır kadın" adıyla anılmaktan kurtulmuştu bu. Bir sevinç dalgası sarıyordu yöresini. Büyüyen karnında bir "can" taşırken gurur duyuyordu, mutlu...
Doğayı seviyordu. Bir tuhaf tutkuydu bu. Yörenin tüm kedilerini, köpeklerini tanırdı. Herbirinin seviyecek güzellikleri vardı. Ölüp gittiklerini ilkten o sezerdi, içi sızlayarak. Konuşurdu hepsiyle, anları O'nun dilinden. Ayak altında bir karıncanın ölümü, yumurtlayan bir tavuğun acıyla gid-gidaklayışı, kapana kısı bir farenin çaresiz bakışları karşısında ağlamaklı olurdu, ağları da çoğu zaman.

Kurban bayramlarını hiç sevmezdi. Kurbanlığın başucunda, kimselere sezdirmeden sessizce ağladığı olurdu. Öteki insanlardan çekiniyordu. Onların hiçbirine benzemiyordu. Çocukluğu, yöredeki hayvanları tanımakla, sevmekle geçmişti.

Usulca kalktı yatağından. Sabahın o serin, insanın içini gıcıklayan havasıyla ürperdi birden. Bebeği altını kirletmişti, bir solukta değiştirdi. Sonra, emzirdi uykulu uykulu. Çocuk rahatlamıştı, uyuyakaldı kucağında. Usulca yatağına yattı.

Gül kokuları, hayvan sesleriyle doluydu sabah. Komşu evlerden telâşlı sesler geliyordu. Herkes yeni günün işine hazırlanıyordu. Aylardan hazırlandı. Haziran demek "gül mevsimi" demektir. Onbeş yirmi gün gül toplamaya gidilirdi gül bahçelerine. Türküler, tatsamış şakalar arasında gül toplanırdı bu dönemde. Gül bahçesi olmayanlar zenginlerin bahçelerine ırgatlığa giderlerdi.

Çekinerek kocasının yanına gitti. Hâlâ uyuyordu. Uyandırmalıydı. Sinirliydi kocası, öteki kocalar gibi.

TEMMUZ GELDİ

Temmuz nasıl dostça karşıladı bizi
Işıklar her yanda umut yolu
Dertten uzak şimdi sen gönüller
Sularda çıldırıyor kâhkahalar
Bir sevinç, bir güneş ısıtıyor
Gizlilik kalmamış güne karşı
Kapılar yürekler gibi açık
Göz yaşları çoktan kurudu bile.

Rauf AYBEY

— Ali, uyan artık. Geç kalıyoruz.

— Hi...

— Ali, gün doğdu, sıcağa kalacağız.

Ali, gözlerini açtı, hoşnutsuz kalktı yerinden. Az konuşurdu. Glinirken yan gözle bebeğe baktı, gözlerinde bir tuhaf ışık yanar gibi...

Genç kadın katık torbasını hazırlıyordu. Çocuğun salıncak ipini de aldı çividen. Sonra, bebeğini kucakladı, uyandırmadan. Sofadan geçip aşağı indiler. Tam kapıdan çıkarırken tavuklar geldi usuna. Yemlerini vermemişti. Bebeği Ali'ye uzattı çekinerek. Bir solukta yemledi tavukları.. Kocasını somurtuyordu. Aldırmadı. İki dönüşlük gül bahçelerinin yolunu tuttular. Güneş, tazecek yükseliyordu karşılarında. Erkekler hep önde giderlerdi. Ali, az daha küçücük bir kaplumbağanın üstüne basacaktı. Yüreği ağzına geldi genç kadının. Ağaçlarda serçeler civıl civıldı. Bir solucan başını çıkarmıştı topraktan. "Sok başım, ezerler!" dedi içinden. Yolun kenarındaki arka kurbağalar zıplayıyordu. Kocasını hayvanları sevmezdi. Hele kurbağaları.. Elindeki sopayı hızla savurdu birine. Kurbağacık zıplayırdı bir taşın üstüne. Fıldır fıldır gözleriyle şaşkın, bakakaldı öylece. İçinden şükretti kadın, gülümsedi, kurbağaya göz kırptı.

Bahçede, armut ağacının dalına bir salıncak kurdu, bebeği yatırdı. hâlâ uyuyordu. Geç kalmışlardı bugün. Komşu bahçelerden türkü sesleri geliyordu. "Pınar başı ben olayım, bulanırsam bulanayım." Kocasını, kalın-ıçli sesiyle katılıyordu yaşıyan onlara. Yanına gitti, başladı çiğ yağmış tazecek gülleri toplamaya. Gün, bir adam boyu yükselmişti. Kertenkereler kayıyordu toprakta, arılar bal derdindeydi güllerden güllere uçarak.

Bir hisirtti duydu sağından. Bir boz yılan hisirtti Ali'ye doğru. Soluksuz duraksadı bir an. Biliyordu, dokunmayınca bir zarar gelmezdi. Birden durdu yılan, kararsız. Ali görseydi, öldürmek isten bile değildi. Oysa hayvanın kötü bir niyeti yoktu. Eliyle git işaretini yaptı. Faydasız.

— Şişti... dedi usulca.

— Ne o kız?

— Yok bişey.

Başını iki yana salladı kocası, anlam-sız.

— Kendi kendine mi konuşuyon?

Boz yılan, güllerin arasına kaydı gitti.

— Oh!.. dedi kadın. Bir kötü baktı kocasını yüzüne. O da baktı kocasına, gözlerinin içi gülerken. Boz yılan canını kurtarmıştı ya...

Torbalar dolmuştu. Armut ağacının altındaki çuvala boşalttı. Bebeğine baktı,

Desen : Meral Onay

Kepek

Gecikmiş zamanları
nedense çok geç
ve bir andan yola çıkarak
anımsarım

İğreti bir urba gibi
üstelik ilkel
dökülür yağmur
ve balkonlardan su
Bir gazel girer araya
duyarım yumuşaklığımı
aklımdan geçenlerin
ve bu arada toprağın
neden arınmadığını
taştan

Yüreğimin sırasında bir bozguncu
bırakmaz beni yumuşaklıklarda
bir minton bir hırka
ve sırtlarında şilte döşek
geçenlerdedir aklımın tahtaboşu

Ak ekmeğe kara zeytin
kaldırdılar kepengini gözlerimin

Ruşen HAKKI

kıvançla. Uyuyordu. Güzel oğlan olacaktı. Kara saçları, uzun kirpikli gözleriyle şimdiden babasına benziyordu. Yanağından usulca öptü.

Gün, iki adam boyu yükselmişti. Sabahın o serin havası, tozlu bir sıcaklığa dönüşüyordu. Türkülere hissedilir bir yorgunluk karşıyordu. Bir çekirge konu sağ koluna. Gülümsedi genç kadın çekirgeye. Sol eliyle toplamaya başladı gülleri. Çekirge durur mu, bir güle sıçrayıverdi.

Yine bir hisirtti duydu. Baktı o yana. Boz yılan bir adım ötesindeydi. Birşeyler anlatmak istiyordu sanki. Kocasına baktı, belli, görmemişti onu. Arkası dönük, yorgun, habire gül topluyordu. Soran gözlerle baktı yılan. Neden yanlarında dolanıyordu? Anasının bir sözü geldi usuna: "Eceli gelen it, camı duvarına işer." Küçük bir dal aldı yerden, yılanı doğru attı. Kaydı yılan gene, güller arasına. "Bir daha gelme!" dedi içinden. "Ali görürse, karışmam sonra.."

Torbalar dolmuştu gene. Yorgun adımlarla yürüdü armut ağacına, gülleri boşalttı. Bugün bereketi üstündeydi, otuz kilo gelirdi belki. Bebeği de ne çok uyuyordu. Birden gözleri büyüdü. Bağırarak istedi ama, dudaklarından ses çıkmadı. Boz yılan, bebeğinin başucuna çöreklenmişti. Bir öfke yayıldı, yüreğinden yana. Dağ gi-

Candasına demiş ki biri : "Biliyor musun, bu içki insanı yavaş yavaş öldürür." Öbürü de demiş ki candasına : "Eh, benim de acelem yok zaten."

GÜÇ

Etem Olgunil

Gerçek sanat çok güç elbette..

Ama, doğru-dürüst, onurlu, verimli, yararlı bir yaşam sürdürebilmek de güç olduğundan, bu yörüngeye giren "sanat" in güçlüğü de doğallıyor.

Bu bilinikliği yineleyişimin nedeni şu: Geçenlerde bir ressam dostla raslaştık bahçeli bir lokantada. Yalnızdım, o da; bitişik. Bıyıkları daha da sarkık, gözleri daha bir az kara, alaylı gülümsemeleri yitik, kıpırtılı elleri nedense cebine sokulu gibime geldi. Yaz aylarından temmuz. Hoş-beş'den belleğim-de kalanlar şunlar :

— Cemil, bana bir votka. Karnım da aç ya, boşver...

— Neler yapıyorsun yeni?
— Bir bok yaptığım yok. Fransa'dan çağırıyor Mübin; ille de "figüratif" resimler yapıp getir, diyor; şimdileri orada da geçecek tür oymuş.. Deli olur insan! Sanki resim değil de kendimizi yapıyormuşuz gibi.. Üstelik firenke de bilmiyorum ve Mübin'i kodunsa bul vardiğinde..

— Buradaki gidişatın iyiydi; hem yapıtlarına gösterilen ilgi, hem de satış bakımından.
— Yer yerinden oynuyor, çizimini sürdürüyorsunuz ki.. Peşpeşe yediğim kazıklar baktırdı, yordu gayrı. Şu yarımamalak otele bir "pano" peşkeş çektiler; "eskiz" leri götürdüm, öpüp başlarına kodular ve civıdı.

— Niye?
— Yanbaşına eklenecek "resmî kâatlar" noksanmış.
— Eee?
— İntiharı düşünüyorum.
— (Güldüm.) İntihar, son kerteye ermiş güçsüzlüklerin saptanması. Sense hep yarıncaydın, umutluydın, akımsardı. Sarhoş sarhoş da değilsin şu kez. E, n'oluyor bu çılgın lâf?
— Şu: Ben, ben olabilmek

olanağını, tüm çabama karşın bulamadım mıydı, salt kendimce değil, başkalarının da HİÇ'leşirim. Bu kanıdayım. Aldırma'yıp da üstelemek GÜ-LÜNÇ'leştirir kişiyi. Yabanıl alkışları toplasa da, kendine karşı.

— "Gülünç" lük de görece.. Olağan ortamın yargılarına ne aldırıyorsun?

— Valla, intihar çok insanca bir çözümdür bence: "Bu çağda, bu ülkede, bu ortamda, bu gidişatta, bu bilmecece seni YOK kılmaya yelteniyorlarsa, sen onlardan önce davranıp kendini YOK edeceksin."

Kısa bir süre susuştuk. Güvercinlerin ekme kırıntılarını galalayışına bakakaldım bir süre. Gölgelemin gitgide uzayışına da. O bir votka daha söyledi. Baktım, gömleğinin hiç bir düğmesi kopuk değil, sinekkaydı tıraşlı, kulcal damarlarındaki morumsuluk da tavsiyor. Garsonlardan biri işgüzarlık edip :

"Çiroz var, ister misiniz?" dedi.

"Kaça?"
"Beş."
"Sirkelisi mi?"
"Hayır, kâatta, tek'i."
— SARTRE diyor ki: "İntihar, ashında benim yarattığım bir ölüm biçimi sayılamaz. İntihar, yaşamımı gerçek anlamsızlığa düşüren bir uyumsuzluktur."

— Sartre'in da..
— BERK'in "ihtiyarintihar-rırmak" şiirindeyse..
— Berk'in de..

Bira ısınmıştı, içemedim. Zaten beş dakika sonra tâ cehen-nemindibi bir yerde bulunmam gerekiyordu. Pazartesiye buluşmacasına sözleşip eyvallahlaştık. Hesabı verirken dönüp baktım, fıldırış bir oğlanı çağırılmış, pabuçlarını boyatıyordu. Kahverengi.

TÜRKİYE GARANTİ BANKASI A.Ş.

KURULUŞU : 1946

Sermaye ve ihtiyatları yekünü :

80.000.000. — lira

YURT İÇİNDE 148 ŞUBE

TASARRUF MEVDUATINDA HARBİYE VE FENERBAHÇE'DE TAM KONFORLU APARTMAN DAİRELERİ VE ZENGİN PARA İKRAMİYELERİ

GARANTİ BANKASI

Güney : 134

AMBULANS SERVİS
47 77 44

YAKININIZ — YAKINIMIZDIR

Hastalarınıza karşı sizin kadar hassasız.
Dr. Sedat Pınar'ın mesuliyetinde ilk yardım teçhizatlı
ÖZEL AMBULANS'larımız hizmetinizdedir.

Güney : 135

bi büyüdü bu öfke. Yılanı öldürecek birşeyler aradı yerden. Kalın bir sopa uzanıyordu ağacın dibinde. Sopyayı aldı, iki eliyle kavrayıp olanca hızıyla indirdi boz yılan. Bir daha, bir daha, Vurduka çoğalıyordu boz yılan. Salıncağın içi şimdiki boz yılanlarla doluydu. Kadın, artık görmeden indiriyordu sopyayı. Oysa yılan, ilk darbeye kaymıştı toprağa.

Yavrucağ, ilk vuruşta bir çığlık atabildi. Sonra soluğu kesildi.

Kadın hâlâ vuruyordu, bağıracak :
— Ben seni bunun için mi kurtardım?
Nankör!.. Öldürecekim seni, öldürecekim...

Ertesi gün gazeteler olayı yansıtıyordu :

"Canavar ruhlu bir anne, öz oğlunu sopa ile parçalayarak öldürdü..."

MODERN SİSTEMLE BÜTÜN IŞIKLI REKLAM AYDINLATMA ARMATÜRLERİ MUHTELİF PROFONİYERLER VE YEPYENİ BİR SAHA OLAN SAÇ P. O. P LEVHALARLA EMRİNİZDEYİZ

64 00 39

64 03 80

BOYTORON A. Ş.
(TECNİPLEX)

Güney : 136

Güney : 137

MİLETOS Athena Tapınağı

SEMİRAY A. EKBERZADE
— Arkeolog —

Miletos Batı Anadolu'da, Büyük Menderes nehrinin denize döküldüğü yerde, sahilde kurulmuştur. Kuzeyinde Mikale (Samsun), doğusunda Latmos (Besparmak) dağları vardı. Latmos dağlarına kadar uzanan Ege denizi, bugünkü Bafa gölü ile Miletos ovalerinde geniş bir körfez oluyordu. Şehrin kuzeyinde Priene, doğusunda Myus, Herakleia ile güneyinde Miletos'un bir parçası olan Didyma yer almaktaydı. Zamanla Büyük Menderes nehrinin getirdiği millerle Latmos körfezi dolmuş, ovaya dönmüştür. Şehrin karşısındaki Lade adası ise bir tepe haline gelmiştir. Bugün Miletos yıkıntıları Söke'nin Balat köyü yakınında olup denizden 10 km uzaklaşmıştır.

Miletos'un üçü şehrin batısında, biri de Lade adasının doğusunda olmak üzere dört tane limanı vardı. Bunlardan en önemlileri Aslanlı Liman ile Tiyatro Limanı'dır.

Şehir plânı geometrik düzenli olup Hippodamos'a izafe edilmektedir. Bu düzene göre caddeler birbirine paralel uzanmakta, ya da dikey olarak birbirini kesmektedir. Bugün yıkıklarını gördüğümüz şehir M. Ö. 5. yüzyılda kurulan ve gelişen şehirdir. Arkaik çağdaki Miletos şehrinin plânı hakkında, bazı ufak kısımlar dışında, açık bir fikrimiz yoktur.

Şehir dar bir yarımada üzerinde kurulmuştur. Yarımadaya giriş küçük bir tepe ile önlenir. Şehrin korunmasını da sağlayan bu Kalabak tepe aynı zamanda şehrin akropolisidir. Miletos'un ölçüleri birbirine uymayan üç mahallesine vardır. Stadion, batı agorası ve Athena tapınağı gibi önemli yapılar orta kısımda yer almaktadır.

19. ve 20. yüzyılda Almanlar tarafından kazılan Miletos Athena tapınağı bugün çok harap bir durumda olup, günümüze dek ancak temelleri kalabilmiştir. Karışık bir durum gösteren bu kazı yerinde duvarlar kolay kolay birbirinden ayırt edilemez.

Önce göze çarpan şekilsiz büyük taşlardan (gneis taşı) düzgün bir yüzey vermeden gelişmiş güzel yapılmış "kütleli" duvarları ele alalım :

Bunlar tapınağın altında yüksek bir kaide (podium) kazanmak için yapılmış temel duvarlarıdır. İlk bakışta arkaik özel-

likler gösterirlerse de o kadar eski olmadıkları Prof. Gerkan tarafından saptanmıştır. Duvarların gösterdiği plân Hippodamos şehir plânına uyduğundan 5. yüzyıl ortalarında daha eski olamaz. Ayrıca ait oldukları tabakanın altında rastlanan yangın külleriyle aynı tabakada bulunan keramikler de 5. yüzyılın yapısı olduğunu desteklemektedirler. Sözü edilen duvarlar iç içe iki dikdörtgen meydana getirirler. Dıştaki dikdörtgen 30 X 18 m'lik bir alanı kapsamaktadır. Bu dikdörtgenlerden içteki tapınak duvarlarının, dıştaki de tapınağı çevreleyen sütunların oturduğu temelleridir. Ortadaki kare biçimli bölme kült heykelinin yeri, yani sellay'ı, onun hemen güney yanındaki bölme ise ön dehlizi yani pronaos'u meydana getirmektedir. Bu duruma göre tapınağın yönü güney - kuzey'dir ki, diğer tapınaklardan ayrı bir özellik gösterir.

Geniş ve yüksek suni bir teras üzerine kurulmuş olan tapınağa merdivenlerle çıkılıyordu. Bu merdivenlerden hiç bir kalıntı yoktur. Burada kare şeklinde podiumlu bir tapınak söz konusudur. 5. yüzyılda podiumlu tapınaklara örnek olarak batıda Akragas'daki Zeus ile Samos'daki Hera tapınağını gösterebiliriz. Bu yüzden bu motifin 5. yüzyıla özgü olduğunu söyleyebiliriz. İonya'da buna ait az örnek bulunmasının nedeni, bu yüzyıldan Küçük Asya'da zamanımıza çok az kalıntı kalmasından ileri gelmektedir.

Miletos Athena tapınağının eski şekline dair pek az bilgimiz vardır. Eski kaynaklar bir şey yazmadığı gibi üst mimari parçalardan da ancak ikisi bulunmuştur. Bunlardan biri İon başlığına ait volüt, diğeri de yumurta dizisi ile süslü bir parçadır. Bunlardan tapınağın İon düzeninde olduğunu anlıyoruz.

Miletos araştırmalarına katılan bilginlerden V. Gerkan tapınak yapılırken Samos arşını (= 0,524 m) kullanıldığını düşünerek önde 6, arkada 7, yanlarda 10'ar sütun bulunduğunu hesaplamıştır. Öndeki sütunlardan arkadakilerin bir fazla oluşu Samos Hera tapınağında ve bazı bilginlerin ileri sürdükleri plâna göre Efes Artemis tapınağında da benzerini bulmaktadır. Tapınağın cephesindeki sütun eksenleri arasındaki

uzaklık 6 arşın (3,10 m), 10 sütun kapsayan uzun yanda ise 5 arşın (2,62 m) dir. Cepheden bir sütun fazla kapsayan arkada ise yan sütun boyutları aynen kullanılmıştır. Ortadaki sella ise derin bir pronaos ve bir esas salondan meydana gelir. Böylece üst köşe sütunlarından başlayarak tapınağın genişliği 16,80 m, uzunluğu 24,60 m'dir; aradaki oran ise 2/3 dir. Yani burada oldukça geniş ve derinliği az olan bir tapınak söz konusudur. Bu tapınakta podium 7 arşın, sütun yüksekliği 17 arşın, saçaklık ise 3 arşındır.

Sütunların üzerinde İon başlıkları, arşitrav, dişli geison ve sima olduğunu düşünen V. Gerkan, Athena'nın her zaman yanında bulundurduğu Nike'yi de akroter yerine koymuş, köşe akroterlerine ise Miletosluların pek çok sevdiikleri arslanları oturtmuştur.

Tapınağın Athena'nın adına sunulduğu, yazıtlarla saptanmıştır. Mermer bir kare levha üzerinde bu şekilde bir yazıt ele geçmiştir.

Bundan başka tapınak temellerinin arka dolgusundaki kil ve taş kırıkları arasında kreç taşından bir sütun ele geçmiştir ki, bunun üzerinde iki kez tekrarlanarak Athena'ya adak yapıldığı hakkında bir yazıt vardır. Ayrıca molozlar arasında siyah figürlü bir Attika vazosu ele geçmiştir. İşte bütün bu delillere dayanarak tapınağın tanrıça Athena'ya ait olduğu kesinlikle söylenebilmiştir.

Athena tapınağı kazı yerinden yüze çıkan duvarlar yüz yıllar boyunca kullanılmış, yıkılmış tekrar yapılmış ve böylece yapım tabakaları üst-üste olagelmıştır. Burası 1955 - 57 yıllarında Prof. Carl Weickert tarafından yapılan kazılarda iyice incelenmiştir. Ele geçen keramiklere göre üç devir saptanmıştır: 1) M. Ö. 1600 - 1500: Bu kat Girit'teki Minos I ve Yunanistan'daki geç Hellas kültürleriyle yaşılanmıştır. Duvarlar basit bir şekilde tarla taşlarından yapılmıştır. 2) 2. devir 1500 - 1400 yıllarına rastlar. Bu da geç Minos II ile geç Hellas II çağına yaşılan ki, duvarlarda daha ileri bir teknik kendini gösterir. Tapınağın güney tarafı bu iki period duvarı ile bir ağ gibi örülmüştür. Kalıntılardan 2. periyotta kuvvetli bir yıkılma olduğu öğrenilmiştir.

3) 3. devir 1400 - 1100 yıllarında geçer. Bu çağa gelinceye kadar sözünü ettiğimiz ilk yerleşme yerinde sur duvarları yoktu.

Keramikler geç Miken keramiklerine benzemektedir. Daha önceki kazılarda da bulunmuş olan bu keramiklerden şimdi

Desen : ATILIA ÖZER

BRİKETE ŞİİR

Şu manzarayı çok seviyorum
Briket tarlasınıtoplarn ağzı gibi
briketlerin yuvaları/oyuklarıya künklerin ayakta durmaları
dimdik, ağırbaşlı askerler gibi
briketin şiiri.

Ali RIZA

İstanbul ve İzmir Arkeoloji müzelerinde pek çok örnek bulunmaktadır. Geç Miken çağının en önemli buluntularından sur duvarları yerinde açıkça görülmekte olup tapınağın pronaosu altında doğu-batı yöneltisinde uzanmaktadır. Sık sık kulelere sağlaştırmaları yapılmıştır. Aşağı yukarı 4 m kalınlığında örülmüştür. Eski kazılarda "tahkim" edilen şehir kapısına rastlanmamış olup duvar kesintisiz olarak ilerlemektedir. Bu çağın keramikleri geç Hellas III ile yaşılanmaktadır.

Prof. C. Weickert'in kazısında II. kat geometrik çağa, aşağı yukarı 1000 - 700 yıllarına tarihlenir, III. kat ise 700 - 500 yılları arasında rastlar. Tapınağın doğusunda kalın Miken sur duvarının üzerinde geometrik çağlara ait duvar kalıntıları görülmüştür.

Sella, pronaos ve batı peristasis bölmelerinin içinde, sözünü ettiğimiz tapınağın gneis taşından yapılmış temelleri altında, onlara çapraz olarak duvarın ufak taşlarla yapılmış duvarlar erken arkaik çağa tarihlenmişlerdir. Bunlar belki de ilk tapınağın duvarlarıydı. Ancak sırtını sellaya verip de doğuya açılan ve tapınağın "kütleli" duvarlarını altına alan geç Roma çağı duvarlarını bunlarla karıştırmamak gerekir. Ashında, yapı tekniği de diğerlerinden kolayca ayırt edilmektedir. Helenistik çağ duvarları çoğu Paros taşından muntazam bloklarla yapılmışlardır. Tapınağın batısındaki bir evin duvarları bu çağ için örnektir.

HER SAYI BİR SORU ?

— A) GÜNEY'de gerek şiir, gerekse düzyazı alanlarında yaptıkları yayınlanlardan beğeni ve değer ölçülerinizce sevdiğiniz, önemsedığınız İMZA'lar?

— B) Yine GÜNEY'de gereksiz bulduğunuz yazı türleri; kısaca genel eleştirileriniz, önerileriniz?

ISA KAYACAN :

A) GÜNEY'i 2 yıldan beri izliyorum, aşağı yukarı. "İmza" lar üzerinde (ad olarak) bir ayırım yapmadan okurum. Bu nedenle, şunlar ya da bunlar şeklinde belirlemek istemiyorum. Tüm olarak özetlemek gerekirse, "Güney", otumlu bir tutku içeriğiyle yayımlanıyor, okur karşısına çıkıyor. Sanateri uğraşmalarım arasında yaptığımız "sohbet" lerde; "umut verici ve doyurucu" olarak nitelendirilişyle, düşünülerimin yerliliği kanıtlanmış oluyor sanırım.

Sanat tutkusuyla dopdolu olan bir yöneticinin elinde olduğu, sayfalar arasında gezilince (okununca) daha güzel anlaşılıyor. Özellikle, BAŞBAŞA ve EŞLERİNİN GÖZÜYLE SANATÇILARIMIZ sayfaları çok ilginç. İmza sahiplerinin bilinmeyen yönleri, tutarlı bir biçimde, gözler önüne seriliyor. OLAN - BİTEN (son sekliyle OLAN - BİTEN - YORUM) sütunlarını, DÜNLERDEN BUGÜNLERE ve BUGÜNLERDEN YARINLARA sayfalarını ayrıca belirtmek isterim.

B) Yazı türleri, genellikle dengeli. Yalnız, sayın Celâl Çumralı'nın "Yeni Şiirimizin İnsanları" başlıklı "inceleme" dizisi pek hoş olmuyor. (Çumralı hoş görsün), ozanların verilerini (kısık görüşlerle) betik sayfalarından aktarma biçiminden başka bir şey yapılmadığı sanıyordayım.

HER SAYI BİR SORU; bu sayfanın soruları ne zaman soruluyor, yani hangi sayıda, okuyucu ve sanateri şaşıyor. Sorular özel olarak değil, dergi sayfalarında sorulup, yine dergi sayfalarında yayımlanmalı, şimdi olduğunca.

Örneğin, bir yarışma düzenlemek, beğeni ile izlenen "Güney" için yerinde bir arzunun uygulanması olur ki, bu da, sanat evrenimizde büyük seslenimler ortaya koyabilir.

AVNI ARKOÇ :

A) Düzyazıda sevdiğim ve önemsedığım imzaların başında: Samim Kocagöz ve Mehmet Salihoğlu geliyor.

Şiirde ise: Can Yücel, Ruşen Hakkı, Halim Uğurlu ve yenilerden Kenan Ercan, Ömer Asırcı'yı beğeniyorum.

B) Kitap yayınına çoğaltmanızı önersem!

NURCAN DEMİREL :

A) Şiirde: Metin Eloğlu, Cahit İrgat, Şahin Candır, Halim Uğurlu, Piyale Gönültaş, Tayyibe Karagöz, Meral Kızıltan, Yıldız Akıncı, Ömer Asırcı, Kenan Ercan, Ertuğrul Oğuz, vb.

Düz yazıda: Metin Eloğlu, Naci Girginsoy, Samim Kocagöz, Celâl Çumralı, Mehmet Salihoğlu, Fikret Ürgüp, Celâl Arabacıoğlu, Kemal Özbayrı, vb.

B) Metin Eloğlu gibi çok yönlü bir sanatçının Güney'in gelişmesinde büyük katkısı belli. Bence en önemlisi: Ünlü imzalar yanında, Güney'de, başarılı genç sanatçıların yer alması. Bunu, önde gelen hiçbir sanat dergisi başaramadı bugüne dek. Güney'in bu paralelde yayını sürdürmesini dilerim. Kuşkusuz, daha çok şeyler beklerim Güney'den, ne ki, istemek ve beklemek ayıp olur gibi geliyor bana; nedeni, biz okuyucuları O'na ne verebiliyoruz ki...

KENAN ERCAN :

A) Şiirde sevdiğim ve önemsedığım imzalar: Halim Uğurlu, Ruşen Hakkı, Can Yücel, Meral Kızıltan, Şahin Candır, Aykut Poturoğlu.

Düzyazıda sevdiğim ve önemsedığım imzalar: Samim Kocagöz, Mehmet Salihoğlu, Naci Girginsoy, Nur Türetken'in çevirileri ve Engin Aşkın'ın dış haberleri.

B) Güney'de, Mehmet Salihoğlu'nun şiir dostlarına yazdığı şiirler bence düzyazılarına oranla hafif ve gereksiz. Oysa denemelerinde bambaşka bir tad buluyorum.

Sayın Celâl Çumralı'nın incelemesi de, bence yeterisi kalıyor.

Derginin, sayfalarını çoğaltması ve tel bir

zımba ile tutturulması da, değerinin yükselmesi ve dış görünümü yönünden bence gereklidir.

Önerilerime gelince: Düzyazıya daha bir önem vermeniz, özellikle Samim Kocagöz gibi büyük soluklu yazarlara devamlı yer ayırmanız ve deneme-inceleme türünde gerekli atılımı yapmanız.

"GÜNEY YAYINLARI" nı, değerli yapıtlarla çoğaltmanız.

Hiç olmazsa ayda bir, derginin sanatçıların biraraya getirecek sanat toplantıları yapmanız.

VEDAT GÜLER :

A) Güney Dergisi'ni ve dergide imzası bulunanların hepsini beğeniyorum ve takdir ediyorum. Fakat bir ayırım yapmak gerekirse beğendiklerimi şöyle sıralayabilirim :

Şiir alanında Umit Yaşar Oğuzcan, Metin Eloğlu, Halim Uğurlu, Siyami Özel, Mehmet Salihoğlu ve Ruşen Hakkı.

B) Güney Dergisi olumlu bir yolda emin adımlarla ilerliyor ve şahsen beni her yünden tatmin ediyor. Bilhassa her ay bir yazarımızı, sanatçımızı tanıtmaları. "Dünlere Bugünlere" ve "Bugünlere Yarınlar" sayfasını düzenlemesi, her türlü sanat olaylarını duyurması ve de güçlü kalemlere yer vermesi çok olumlu.

Genç kalemlere geniş yer vermesini ve amatör kalemleri desteklemesini dilerim...

**damlıya
damlıya
göl
oldu**

TÜRKİYE İŞ BANKASI
paranızın... istikbalinizin emniyetidir

Dünlerden Bugünlere...

Kilim

İşte kilimin içindeki ev
Yeşille turuncu kapısında
Bir dal düşmüş temeline kilimin
İnce bir söğüt dalı
Besbelli
Kurulmuş baş köşeye

Mavili yaşmağın içinde
Yorgun bir eflâton başı
Tut ki yorgunluk tatlı şey
Yağmurla karışırsa hele

Getir rüzgârı koy orta yere
Bildiği gibi sarıya boyansın
Bir merdiven çıkar düşünceden
Kilimin orta yeri canlansın
Sonra bir parça kırmızı
Dönsün bir boy etrafında

Dokun ellerini korkma
İnce ince nakış
İnce ince saçlarının her bir telinden
Turuncunun içindeki yumuşaklık
Senin ellerinden

İşte kapısına geldik demektir
Kilimin içindeki düşüncenin
Şöyle bir selâm ver
Maviye kırmızıya
Sonra gir kilimin içindeki dünyaya

Nevzat ÜSTÜN

Neden Siz

Birkaç adım kala gene
Vurur yüze içerden
Durur yoklar.

Gidip bir kaptıya kadar sıkıntılı
Yerde kumldayan bir bohça
Görüvermeleriniz
Yaşar bir seyler içinde.

Yazılı niçin bırakıldı
İlişik kâğıtta
(Var mıydı öyle bir şey, var mıydı bohça?)

Sargılarda tedirgin
Bir size seslenen ses - neden/siz
Ve çalmadan bir zill saygı mıdır
Geri dönmeleriniz?

Behçet NECATİGİL

Ademi balıktan yağurdun yaptın
Yapıp da n'eylersin bundan sana ne
Halk ettin insanı cibana saldın
Salıp da n'eylersin bundan sana ne

Bakkal mısın terazuyu n'eylersin
İşin gücün yoktur gönül eğlersin
Kulun günahını tartıp n'eylersin
Geçiver suçundan bundan sana ne

Katran kazanını döküver gitsin
Mü'min olan kullar didara yetsin
Emreyle yılanı tamuyu yutsun
Söndürsün tamuyu bundan sana ne

Kaygusuz Abdal'ım sözümüz budur
Her yerde çağırsam Hak anda hazır
Hep duzaha bastırırsın kim ne der
Yakma kullarını bundan sana ne

Kaygusuz ABDAL

Ben Bu Kadar Değilim

Ben bu kadar değilim
Kışlada ölü bir zaman
Bir güzel at durdukça gider
Gittikçe döner bir güzel at durdukça
Askerim, benim ağzım kuşlardan.

Güneşi sormuyorum lekelenmiş dallardan
Dalları sormuyorum dallardan daha iyi
Yüzümü istiyorum bir süvari alayından
Ne yapsam istiyorum, ama istiyorum
Bir kişi bile değilim yalnızlıktan.

Bir kişi bile değilim yalnızlıktan
Gözlerim ormanlara asılı
Ağaçlar, kırlar ve şehirler geçiyor kaputumdan
O kadar geçiyor ki, sadece duyuyorum
Bir an, bir yerde ölümü tanımazlığımdan.

Ben bu kadar değilim
Kışlada ölü bir zaman.

Edip CANSEVER

Pazar

Aldılar önceden dolmuş gününüzü
Ortalığa bıraktılar işsiz güçsüz
Yazılar masallar pencereler yok
Şimdi ne yapacaksınız

Üstünüzde oniki saat bu mavi
Sonra yıldızdan delirmiş gökyüzü
Yol, gücünüzün yettiği kadar, rüzgâr
Ama elleriniz sevgileriniz nerde
Şimdi ne yapacaksınız

En anlamsız yüzü yaşamanın
Üstünüze üstünüze gelir
Bir ses sevgiyi yadsır bilmeden
Vaktinden önce büyümüş

Koşarsınız filimlere kitaplara
Karenlikte düşünmek unutmak kolay
Koşarsınız bir iki saatçik
Baştan savmaya kendinizi

Sizin yaşamınız oysa
O asıl istediğiniz
Uykularda olmayacak şeylerde
Yalanlarda eskidi.

Gülten AKIN

Bugünlerden Yarınlar...

BİR TOPLUM ÖLMEYECEK YÜZDESEKSEN

esirgemeyin, uzatın ellerinizi yarınlar
sıtmalı çukurları kurutmak gerek.
çocukların şışkarınlarına bir kepeçe çorba
bir ısırtın ekmek...

koymanız değirmen üğütür bir şirik arzu
zehir zakkım taşır bir gücük eşek
taze bazlamanın oba oba kokusu
yayılar bıraksanız burun burun genişleyerek.

bir baksanız göreceksiniz, ne denli
çöreklediğini karanlığın kafalarına.
oysa çoktan açılmalıydı gözleri
anadolu'nun çileli kara topraklarına.

esirgemeyin ne olur, açın kollarınızı okul okul
bilinçleniversin masum kafalar yarınlar,
ve devrimler aşkına açın gözlerinizi
ampul ampul
yurtta çöreklenen ortaçağ karanlığına.

söylesenize, bunca yıl kör bir inatla
kahrı mı çekilir kara toprağın
bir kırık sabanla, bir güdük çapayla...
diyebilirsiniz atın, atın hepsini durmayın.

ama önce bir yürek ister, bir motor ister
kamyon girmemiş, kağıtların kol-gezdigi
yerlerde.
verilecekse emek, boşuna dökülmeyecekse ter
evlek evlek çalışmalı traktörler peş-peşe.

eğer esirgerseniz, uzatmazsanız ellerinizi
bir toplum ölmeyecek yüzdeseksen ama,
"geri kalmış"lık damgasını taşıyacak
yıllar boyunca...

Mahir Ersin GERMEÇ

★

ÇAĞDA GEZEN

Bu orta asya / da kopan
kurak - insan aç
böcek aç. Sürünür
onaltı rüzgârında yerin/
kol kol
bacak bacak.

Bu güneş / de kopan
sıcak - insan yanar
ağaç yanar. Kurur
bomba atılan kentlerinde yerin/
dal dal
sokak sokak

Bu plüton / da kopan
soğuk - insan donar
hayvan donar. Katılaştır
yere dikilen duvarlar içinde binaların/
taş taş
toprak toprak.

Tayyibe KARAGÖZ

T U T A M A K

Zincir kırmak ne ki;
Yüreklere paslanmaya görsün..

Koşun
Güneşe;
Ölümü tutsak kalmış.

Eller,
Ellerimiz
Alkış tutmasını;
Tuttuğu güneş olsun...

★

Y A L N I Z A D A M

öyle dertli dertli bakmasan
öyle kendi kendine konuşmasan
her gün aynı mevsimdesin sen
öyle dalgınsın ki belli gözlerinden
ne kadar istesen de herkes gibi olmayı
bükülür boynun düşüncelerinden
öyle hep aynı şarkıyı söylemesen
öyle bir yağmur gibi gülümsemesen
ağlamasan alacakaranlıkta
yalnızlığın akmasa kirpiklerinden.

Suzan GÖKÇEK

★

MEKSİKA BUĞDAYI

Ne kötü
Kırılması sapların
Başaklar büyürken
Ağlaması avuçlarımla
Saçlarında
Takılması gözlerinin duvaklara
Yüreğimiz yanaklarındayken
Mahecup bir çocuğun

Feriha AKTAN

Yalvaç URAL

Y A N G I N

*Bu gece ellerinin varlığı aranılıyor ve saçların
Bakmasa da gözlerin konuşmasa da dost ağızın.*

*yalansız bir çocuk yüzü bekler durur beni bir karanlıkta
saat ondokuzda kalkar giyinirim
anlamsız duvarlar hızla keser yollarımı
alır seni - yanıp yanıp söner neonlar - götüremediğim yerlere götürürüm*

*bu kalabalıktan götürürüm,
dayanılmaz çekiciliğini takınmağa başladın mı ama dişiliğinin
bir varoluşçu kabadayılığın tutar ki, bıçaklanır gözlerin.*

*Yalnızlığımızı birlikte bölüştüğümüz bir kadın
bir gece bir kadına bir daha tutulurum
her kapıda ateşler yükselir büyük güzel ve üstüme,*

Üşür, üşüdükçe üşür sevgilerim.

Zeki Yusuf BORAZAN

BÜYÜK BOŞLUKTA

*Eski bir günün yine sıcaklığı geçti içimden
tramvay dolusu bizlerdik sessizliğe sanki
kalkan o yalnızlığın en ince yerinden
sepet dolusu kasımpatı ve güller de vardı
çarşaf gibi sererdik yakın bir yazda kalan
üstümüze gökyüzünü toprağı koymunuza*

*sereserpe kimsesizdik sevi bahçesinde
bir küçük böceğin izlerdik ölümünü
veya konardı kumrular tedirgin kolumuza
örneğin düşen bir kedinin gözlerini
yunduğu
büyük boşlukta üzgüler gitmeyi unuturdu.*

Kenan ERCAN

S O N

İşte böyle bitti öyküsü Kambur Memo'nun
Doğu kesiminde ilkel bir köyde..
Birkaç metre ak bez,
Cılız bir imam sesi / gereksiz,
Birkaç umut kırıntısı,
Götürdükleri idi;
Anasının armağanı kamburu bir de...

Aş dedi ilkin, ağız ağıza..
İş diktiler karşısına / kazan da ye..
Kazanırdı güvenirdi alınterine
Aşk dedi - Başlık,
Çul dedi - Hele hele..
Ya toprak - Ağa ne güne!..
Özgürlük dedi bir solukluk...

-O dediğin de ne?..
Son bir gayretle doğruldu,
Gençliğimi veririz öyleyse;
Öğütlediler: Tazı denirmiş gidene.

İşte;
Böyle bitti öyküsü Kambur Memo'nun,
Penceresiz konutunda
Boğaz tokluğuna bir yaşamdan sonra
Yırtık giysiler içinde!..

Sadık ÖZDİL

★

S O R U

ÇOCUKLAR DA OLMASA
AÇIK DENİZLERİN DURU SULARI GIBI
ÇEKİLİR Mİ EVREN DERSİNİZ
UMUTLA BAKILIR MI YARINLARA
Hİİ
GUVENİLİR Mİ İNSANLARA

Mehmet YARDIMCI

Bağdat Mektubu :

BAĞDAT'TAKİ ALANLAR ve CADDELER

M. Ağah ÖNEN

ABU NUVAS CADDESİ

Bağdat'ın Dicle'yi kıyından izleyen birkaç caddesi vardır. Fakat en ünlüsü ve ilginç Sadun Caddesi'nin paralelindeki ünlü Arap şairi Abu Nuvas adını taşıyan caddedir. Dicle'nin Bağdat'taki en çok genişlediği bölümünün Resafa yakasındaki kıyı boyunca uzanan dört kilometrelik çift yollu bir caddedir. Belli başlı gazinolar bu kıyı boyunca dizilmiştir. Bugünkü Bağdat'ın, eski dönemlerdeki gibi, özellikle geceleri biricik hayat ve canlılık merkezidir. Halkın yaz geceleri doluşup kaynaştığı bu cadde boyunca, gazinoların çoğu erkekler içindir, kadınlar oturamaz. Çoğu içkisiz olan bu kıyı gazinolarının arasında alıce gidilebilen birkaçına da raslanır. Kapısında Arapça "hiale" yazısının üzerinde İngilizce "for families" yazıları ışıklı levhalarda parıldar durur. Bu aile gazinolarında ışıklar loş, erkeklerinkine inat, romantiktir. Böyle bir dekorla "müşteriye, Dicle'nin rutubetli serinliği yük sek alkollü Irak birası ya da sakız rakısı ile birlikte sunulur. Gazinoların aralarındaki boşluk kıyı arsalarında ünlü Bağdat balıkçıları, Dicle balıklarını çırpı alevinde ızgara eder, gazinolardaki müşterilere sıcak sıcak ulaştırırlar. Turistlerce çok ilginç bulunan bu ilkel yöntemlerle ızgara edilmiş balığın adı "mazguf" tur. Balıkların teşhir ve reklâmı, özel leğen ya da havuzlarda kimisi de banyo küvetinde türlü çeşit Dicle balığı sunularak yapılır. Bu havuz ya da küvetlerde oynayan canlı balıklardan müşteri beğendiğini seçer. Canlı balığın bir tezgâh ya da masa üzerinde çırpırırken kafasına bir keser vurularak öldürülmesi ve daha debelenirken karnına daldırılan bıçakla yaralıp içinin temizlenmesi, ilginçliği büsbütün artırır. Temizlenip iki yarım daire biçimine konduktan sonra çırpı alevi yalanzalanan ateşin çevresine gerili odundan ızgaralara gerilip pişirilmesi binlerce yıllık değişmemiş bir

geleneğin tablosunu gözler önüne serer. Akat'lı, Babil'li, ya da Sümer'li bir balıkçı sanki çağların derinliklerinden süzülüp gelen silüetiyle karşınızdadır. Abu Nuvas balıkçılarının bu geleneksel ustalığını seyretmenin, en lezzetlisi olduğu söylenen ünlü "şapput" balığı ızgarası ile çekilen bir balık söylenenden çok daha ilginç olduğunu söylemeliyim. Yine de özellikle perşembe geceleri Hıristiyan azınlıklarla, cumartesi geceleri Müslüman halkla dolup taşan Abu Nuvas caddesinde, balıkçıların pek de ucuz olmayan bu nehir balık ızgarası için pazarlık edip durmalarına tanık olmak sık rastlanan bir görünümdür.

Abu Nuvas Caddesinin bu yakasındaki gazinolar ve balıkçılar böyle kaynaşp dururken öte yakasında dizili içkili gazinolarda, kulüplerde; Ur, Ambassador, Bağdat otellerinin rufflarında, tavernalarında Irak sosyetesinin içe dönük, kapalı eğlence hayatı, kendi kabuğuna çekilmiş bir gizlilikle sürüp gider. Kirallık dönemindeki bu cümbüşlü ve coşkulu yaşantı, şimdi bir perdenin gerisinde anılarda tatlı bir rüya gibi yasar durur da, toplumcu (!) Irak'ta kimsenin bu karşıtığa kaş kaldırdığı ya da göz attığı na bile raslamak güçtür.

Sıcaklığın iyice koyulaştığı yaz gecelerinde Abu Nuvas kıyılarında basit iskelelere yanaşmış nehir botları, vapurcukları dolmuşçuluk yaparak halka nehir safası yaptırmak için sıraya girerler. Özel kiralanmış bu nehir gemilerinde gece yarısına dek mehtap safası yapan grupların kendi çevrelerinde sürdürdükleri eğlence hayatı, bu karmaşıklığın içinde farkedilmeden akıp gider.

Abu Nuvas Caddesi Bağdat gecelerinin soluk alma yeri, dinlenme yeri, eğlenme yeri olarak eski şa'saa ve debdebesini yitirmiş olduğu söylene de Bağdat'ta orta sınıfın günün kavurucu sıcakından sonra can atığı biricik sığınak olarak değerini sürdürmektedir.

Sürecek

YEDITEPE DERGISINE

ABONE OLUNUZ . ABONE BULUNUZ

P. K. 77 — İstanbul

Güzellik banyonuz için

kullanınız

*Puro, sizi daha genç,
daha güzel gösterir...
Puro, cildinizi,
hayranlık yaratan
bir cazibe verir.*

Bol köpüklü - Nefis kokulu

PURO

SİZİN ÖZ MALINIZDIR

Güney : 139

Yeni Ajans : 2255

bütün tasarruflarınız için

HER YERDE HER ZAMAN
TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ZİRAAT BANKASI

Güney : 140

Basın : 60050 - A 20175

YENİGÜN

HER GÜN SANAT SAYFASI VERİYOR.

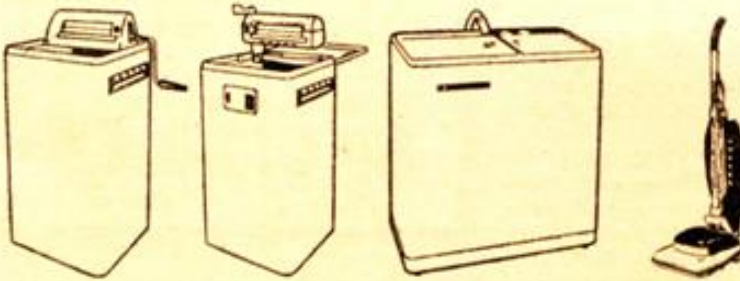

Başkent

Her çarşamba sanat sayfası veriyor.

**DÜNYADA EN ÇOK SATILAN
ÇAMAŞIR MAKİNASI VE
ELEKTRİK SÜPÜRGESİ**

Mataş Ticaret A. Ş. Halaskârgazi Cad. 133 Pangaltı - İstanbul Tel: 46 20 75

Güney : 141

MORAN — 1221

MİSTİK

Sineması
BEŞİKTAŞ

Muhitimizin en temiz ve gözde sinemasında sezonun en seçkin iki renkli - Türkçe filmini son sistem soğuk hava tertibatıyla serinletilmiş salonlarımızda huzur içinde seyredebilirsiniz. Tel : 46 15 14

Matineler 11'den itibaren devamlı, suare 20,30

Güney : 142

gelecek
sosyalist edebiyat dergisi

Yazışma ve Havale : Aydın Hatipoğlu, P. K. 938 - İstanbul

Güney : 133

CERRAHOĞULLARI

UMUMİ NAKLİYAT, VAPURCULUK ve TİCARET T.A.Ş.

**BEYNELMİLEL NAKLİYAT,
VAPUR AGENTELİĞİ,
TİCARET, SİGORTACILIK**

Telefon : 49 79 00 (3 Hat)

Telgraf :

44 73 68 - 44 01 79

CERRAHOĞULLARI - İst.

Tatıl-Gece : 36 35 35

P. K. :

Telex : İstanbul - 307

414 - Karaköy

Adres : TAKSİM MEYDANI, KÖSEĞLU APT. No. 3/3
İSTANBUL

güney güney güney güney güney güney

GÜNEY YAYINLARI : 1 — Hüzmün Çıkmazı - Şiirler - Piyale Gönülltaş, 4 TL. 2 — Nisan Yağmuru - Şiirler - Dr. Celâl Arabacıoğlu, 5 TL. 3 — Güldeste - Şiir Antolojisi - Ciltsiz 5 TL. (Posta pulu karşılığı P.K. 1353 İst. adresinden edinebilirsiniz.)